

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Évi ár 24 korona.
Fizetés 3 koronára

VIDÉKEN:

Évi ár 25 koronára.
Fizetés 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

A hirdetés első sor egyeztet 20 fill.
minden következőnél 16 fillér

nyitólter 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 88.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résszerve-
Társaság.

József főherceg-ut 21. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, szeptember 18.

Mai számunk főbb közlöményei:

Vezéreltek: Gyermekmentés.
Beszűntetett autóbusszjárat.
Az átgymt Aradmegye.
Az aradi gyermeknapok.
Aradmegye virillistái.
Megnyitották az Interparlamentáris konferenciát.
Dívatlevél.
Megszökött a plevjel kormányzó.
Az urnák körül.
Orosz „kolerabeteg” Budapesten.
Királyi pofon.
Királygyakorlatok.
Intimitások a trónörököséről.
Alexia testvér regénye.
Incidens az aradi főgimnáziumban.
Birtokából kiforgatott földesur.
Amiről beszélnek.
Félegyházai angyalosnádok.
Kifosztott borkereskedő.
Társa: Temetés. Irta: Balla Ignác. — Gyermekmentés.

Gyermekmentés.

Arad, szeptember 17.

Valamikor — még nem is olyan régen — irigyeltem a publicistákat. Valami felsőbbrendű hivatást láttam abban, hogy valaki hűséges őrszemként figyeli az ország dolgait. S egyik kezével a közélet ütőerét tapintva, a másikba kalamust ragad és a tapasztalt bajok felől keserű honfi-panaszszal cicerózsa tele az újságok vezérkolumnáit.

Ma is nagyra tisztelem ezt a hivatást, de ennél előbbrevalónak tartom a legkisebb produktív munkát is. Elvégre ez az ország már oly sokat veszített és még oly keveset dolgozott, hogy munka nélkül

hova-tovább alig lesz annyi veszíteni valója, ami felett érdemes volna őrszemkedni.

Kétszerezesen sürgős a mi dolgunk. Nem érünk rá a jelenlét zsémbelni. A ma feladatait pedig nem bízhatjuk a holnapra. A honfi-frázisokkal bélelt vitézkötések ideje lejárt. Ma az igazi hazafiság fogalma azonos a nemzet kulturális és gazdasági megerősítésével. Azzal az egymást megértő, céltudatos társadalmi munkával, mely hivatva van kicserélni állami-ságunk korhadó pilléreit.

A népek sorsát intéző Gondviselés vezethetett bennünket, hogy ennek a nagy, nemzetfenntartó munkának megtaláljuk az alfáját a gyermekmentésben.

Igaz, hogy gyermekvédelmünk mai eredményei még távolról sem fedik az e téren mutatkozó közszükségletet. De aligha tévedünk, amikor a mozgalom eddigi fejlődésében biztató jeleit látjuk a szociális és gazdasági alapon nyugvó jövő társadalom bizonyos öntudatos, állandóbb berendezkedésének.

Önérzettel elmondhatjuk, hogy az országos gyermekvédelem terén Arad városa nem marad az utolsók között. Sőt a „Fehér Kereszt” helyi tevékenysége, a közelmúltban pedig a város egy nemesen érző fiának fejedelmi adománya révén országos hírnévre tarthat igényt.

És nálunk is igaznak bizonyult a régi közmondás, hogy a szó indít, a példa vonz. Részben ennek a nagylelkű adománynak kell tulajdonítanunk, hogy az aradi társadalom az idén fokozott mére-

tekben és ünnepibb formák között kíván áldozni a gyermekvédelem oltárán.

Igazi poétikus gondolat volt Arad hölgyei részéről, hogy az első voltak, akik maguknak reklamáltak az idei gyermeknap legfárasztóbb és legkényesebb funkcióját.

Hiszen a gyermekvédelem az ember-szeretet legszebb virága. Vajjon kitűzhetné méltóbban a keblére ezt a virágot, mint a nő?

Vajjon ki azonosíthatná magát több joggal a gyermekek ügyével, mint az, aki a gyermekhez biológiai és lélektanilag egyaránt a legközelebb áll. Az ilyen vállalkozásban minden igaz ember csak gyönyörködni tud.

De miiket a társadalmi jótekonyság terén tett tapasztalataink pesszimistává tettek. Anélkül, hogy a mai szép harmóniát megzavarni akarnók, megának az ügynek vélünk szolgálatot tehetni, amiddőn arra figyelmeztetünk, hogy a gyermeknap ne legyen a társas életnek aféle luxus-szükséglete, mely önmagának tetszeleg. Ne legyen az vásár, ahol a szereplési vágy a jótekonyság nemes cégre alatt árulja a hiúság silány portékáit. Hanem legyen az eszményi cél tudatának méltóságától áthatott csendes áldozati nap.

Ne csináljunk a gyűjtésből versengést. Ne akarjuk egymást túlicitálni, hogy ki tud többet adni és ki tud többet gyűjteni. Mert ez irigységre vezet és sérti a jószándék etikai tisztaságát.

A hölgyek elégedjenek meg azzal a bizonyos „douce violence”-val; ezzel ugyanis

TEMETÉS.

Sirdályok szállnak, szállnak és sikongnak.
Alattuk vérfagyasztón zöld a víz,
Fölöttük ijeszten fák az ég.
Skarlátvörös a felhő.

A hullámok hátán
Szélfelfolytak a napsugarak
S a tajtékzó habokról
Vérgyöngy pereg alá.

Lomhán, kuszán, szélfelfoszolva,
Mint meghajtott fejű, bus gyászmenet,
Halad a víz fölé hajolva
A lomha felhőgomolyag.

Az ár zug-bug, mint éridsi orgona,
Min elszabadult ördögök
Játszanak gyászindulót.
Zenéjük örjög, bug, jajong...

A felcsapó dühös hullámok
Lázadón az ég arcába köpnek
S a felhők hosszan, elnyújtva
Dörögnek hozzá
Halottas éneket...

Hajóroncs táncol az örvény felett.

Balla Ignác.

Gyermekek.

*

A legszebb, amit a világ nyújthat: a gyermekmosoly; a legszomorubb a gyermeki könny. E sötét fényű gyöngyök: az ártatlan gyermek szeméből hulló könnyek megapasztását viseli célul az országos gyermekvédő liga. Ennek a tisztán kulturális célnak a jegyében virrad fel ma a gyermeknap. A szenvedő gyermekek számát kevesíteni mit tesz: csak az értheti át a maga teljességében, aki látta valaha az életzót keresztjét a szegény gyermeki vállra ránehézni.

Örökké emlékeztetés marad előttem egy eset. Nem ma volt, de tisztán áll az emlékemben ma is. Gyenge bajszu jogász gyerek voltam s egy jó névnek örvendő öreg fiskális irodájában rőttem a beüt. Egy nap megállt a principálsom az íróasztalom sarkán s a borostyános csibukaszárból nagy gombolyag füstöt fujva — így szólt:

— Dálután Amice foglalni megyünk. Megkeresi Dékánit, a végrehajtót, kocsiá ülnék s elmentek a Nyilasba. A Nyilas a városba tartozik ugyan, de már külsőség, megilleti a végrehajtást a kocsi. — Az iratok itt vannak. Az iratokat az asztal szélére tette, aztán gyors egymásutánban szippantott a csibukából párat.

— Nem bínném, hogy nagy sikerrel járjunk, mondta aztán, — két bank is van még rajtuk kívül.

Es volt az első eset, hogy foglalni mentem. Az élet még nagyon rózsaszínű volt előttem és igen puhának éreztem a szívem. Ugy éreztem, hogy ring alattam a járó, mikor délután a végrehajtóhoz mentem. — Valami csodálatos rossz érzés fonta át a lelkem.

— Végrehajtani menni, elvenni a másét!

Es a gondolat sehogysem tudott úgy elhelyezkedni bennem, hogy természetesnek lássam. Dáknai hatalma: természetű, jó ötvenes ember volt. Piros arcú, jó kedélyű bácsi, aki éppenséggel nem látszott oly analízáló természetűnek, mint én. — Osmerte a dolgot, nem vesztette el rá több szót, inkább a bosszúval okkupáció történetéből mondott el egyet mást. Tréfás, jó ízű tábori történeteket, szélesre gömbölyödő arccal.

Egyszer megállott a kocsi.

— Helyben vagyunk, mondta az öreg; — leszálltunk.

Onlott vakolatu, szürke fakerltséssel toldott ház előtt álltunk. Bementünk. Az ágneskútnál egy öreg asszony mert vizet. Kérdést intéztünk hozzá, a karjával a kis ház tulsó ajtajára mutatott. Odamentünk. Egy homályos, töredezett téglalapokkal burkolt konyha helyiségbe léptünk. Köszöntötk. A köszöntésünkre nem felelt visszhang. Azt hittük üres a konyha, mikor a félhomályba beleerősödő szemmel észrevettük, hogy egy téglával alátámasztott, ócska vastűshely mellett áll valaki. Egy asszony.

A félhomályba eltűnő sötét ruha volt rajta;

a legtöbbet érnek el. A nagydobtól, a replőtől és mindattól, ami az igazi jótékonyt mellékelőkkel fertőzt jótékonykodással torzítja, óvja meg őket a saját jó izlésük.

Az adakozni kívánók viszont ne kerüljék el az urnákat csak azért, mert sokat nem adhatnak. Ne tekintsek az adományt a vagyoni helyzet értékmérőjének, hanem álszűgyen nélkül járuljanak oda áldozatfilereikkel. Még a legkisebb adománnyal is egy sirba lankadó emberbimbót segítenek felfrissíteni.

Gondoljunk ma egész szívvél a gyermekre. Hisz ebben a két szóban: szenvedő gyermek, benne van az életnek legfájdalmasabb tragikumja.

Láttak-e valaha anyányi apróságot, a kinek értelmes szeme a láz és éhség retentő fényében ragyogott, aki a bűn és nyomor ketős átokterhét hozta magával apai örökségül s akinek bölcsője fölött alkoholgőzös káromkodás képében hangzott el a dajkadal?

Es gondoljunk azokra az ezernyi ezrekre, akiket már csöppnyi csöppségükben kifosztott az élet. Kilopta szívükből a jótékos örömet, szemükből a gondtalanság nevető fényét, picinyke ajkukról eltűntotta a szeretet csókját.

Meg kell mentenünk a dolgos élet számára azt a temérdek gyermeket, aki ma segítő, gondos kéz híján kora sirba dől, vagy ha felnő, belejut abba a szomorú falanszterbe, ahol alig van más választása, mint a bűn, vagy az a' amizena.

Fel kell, hogy ébredjen a társadalom erkölcsi felelősségérzete s vissza kell, hogy ragadja az időelötti multtól ezt a veszendő emberkincset, megnyitva számára az életet s a szabad jövőt.

A népnek, az istenadta népnek, mely még mindig görbe szemmel nézi a Ligát és az állami gyermekvédelem egész rendszerét, végre meg kell értenie, hogy vannak magasabb rendű érdekek, amelyek a közjóra irányulnak. S hogy ez utóbbinak mindnyájan csendes haszonélvezői vagyunk.

A hamis érzékenység műkönyveinek

szegény, összehozott rongyok. Egy jó harminc csának látszott.

Nagy fekete szemmel szilato bentültek, az erősen sápadt, keskeny arcban.

Dékán! meglőkte a kalapja szélét.

— Foglalni jöttünk!

Az asszony csendesen megvonta a vállát.

— Foglaljanak az urak!

Dékán! előkereste az írást, aztán a bottal kibillentette a szobára nyíló ajtó behajtott szárnyát. Őt már világosabb volt. A szoba közepén egy dagadóra tömött szalmazsák feküdt, a szalmazsákon egy igen hiányos öltözkű 3-4 éves fiúcska hevert, aludt. Március volt, az idő még csipett; hűvös volt a lakás. A kis fiúra egy vastag, konyharuhának látszó kendő volt vetve. A kis szobában a szalmazsákon és fiúcskán kívül nem volt egyéb semmi. Dékán! rám nézett, aztán szépen vissza csavarta az önmártó tollat és a zsebébe tette.

— Elkéstem — mormolta — a bank megelőzött. Ugy látszik ma reggel dobra voltak itt mindent.

Kifelé indultunk.

Az asszony ott állt a hiányos lábu tűshely mellett. A karján egy fél éves gyermeket tartott s egy másfél éves leányka állt mellette az édes anyja szoknyájába fogódzva — csodálkozó nagy fekete gyermekszemeit ránk meresztve. Dékán! meglőkte a kalapját és kilépett az ajtón. Nekem nagyon szorongatta valami a torkom. Megálltam.

pedig fel ne üljön selki. Hogy letépjük a gyermeket az anyja meleg kebeléről? Istentem, hisz oly kevés anyja van ma a szó igazi értelmében. Csak az asszonyok vannak sokan, akiknek gyermekeik vannak.

Prohászka László dr.

Beszűntetett autobusjárat.

A Boczkó-utcaig — és ne tovább!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Az Aradi Közlöny néhány héttel ezelőtt élesen megtámadta a városi tanácsot, mert elrendelte, hogy a katonaság kényelme érdekében az autobusjáratokat a várhoz vezető hidig meghosszabbítsák. Megirtuk, hogy ezzel nemcsak a forgalom veszt, hanem a kocsik is rongálódhatnak és a keskeny Boczkó-utcán valószínűs életveszélyes a közlekedés. Ezt most maga a gépüzemek igazgatója kénytelen elismerni a tanácshoz benyújtott jelentésében, amelyben az *autobusjáratoknak a régi irányban való visszaállítását* kéri, a várhoz vezető hid-járat mellőzésével. Az érdekes beadvány itt következik:

Vonatkozásal a tekintetes Tanács által elrendelt, a szárazhídi vámgig menő autobussjáratokra, tisztelettel jelentem, hogy a menetek a *jelenlegi módon fenn nem tarthatók*.

Ugyanis a vonalon egyidőben künn levő 4 kocsnál többet a jelenlegi nyolc darabból álló kocsik állomány mellett ki nem küldhetek s a *várbeli menetel az egész forgalom úgy össze kavarodik, hogy a legnagyobb igyekezet mellett sem lehet a gépkocsik között távolságot betartani*.

Azonkívül a legnagyobb óvatosság dacára is a Boczkó-utca végétől a vámgig terjedő úton oly nagy a gép rongálása, mint ezt a tegnapi tényleges forgalom is kimutatta, hogy *egy héten belül az összes gépek fele maradt*. Természetesen, ha a forgalom össze kavarodik, a pénzbevétel is csökken, mint a tegnapi várattal *negyven korona visszaesés*.

— Jó asszony, — mondtam — mi nem vizsgálunk el semmit...

Az asszony elmosolyodott. Mindig az emlékemben marad az a mosoly.

— Kér!... — mondta. — Elvihetnék az urak ezt a három éhes gyermeket, — ha már a törvény el vett rajtok kívül mindent!

Mikor a kocsiba ültünk, Dékán! elmondta, hogy az asszony öv- vagy az ura egy fél év előtt kötötte fel magát, hogy szabaduljon a bajtól.

— Három gyermek, — forrongott bennem — és egy szegény, beteges öv- vagy asszony...

És úgy tettszett, hogy annak a kis jószágának a fekete szeme, aki az anyja szoknyáját fogja, olyan tiszten nézett ránk, — mint egy fekete örvény szállt a lelkembe, hogy mélyéről ezer és ezer szomorú kérdés kavarogjon felém!

És ezek a kérdések most — mikor az országos gyermekvédő liga nemes akciója küszöbre lép — életem rajzanak újra a kis történet minden szomorú mozzanatával. Hány apró keresztet farag az élet, hogy apró martírekban gazdag legyen a föld. Vannak sötétebb fény anél, ami a gyermekszemek könnyecskéjein csillog. Mentünk meg a szegény elhagyott, nyomorba süllyedt gyermekeket; tanítunk meg őket mesélni! A gyermek-könyvben a társadalom szégyene tükröződik vissza, — a gyermekmosoly a költészet fénye!

is mutatta. Felszálló utas a vámnál *tegnap és ma délelőtti öt volt*.

Mindenek alapján tisztelettel jelentem, hogy a tekintetes Tanács utólagos jóváhagyása reményében ezen menetet ma délután négy órától kezdődőleg csak a Boczkó-utca végéig járatom, menetet és jövet az utvonali nyugati oldalán.

Kérem a tekintetes Tanácsot, ezen intézkedésemet jóváhagyni és erről a cs. és kir. állomásparancsnokságot átiratilag értesíteni szíveskedjen, mert ellenkező esetben a *gépkeért a felelősséget magamra nem vállalom*.

Szathmáry,
üzemigazgató.

A tanács, mit tehet egyebet, jóváhagyja a c.unya blamást jelentő intézkedést.

Tudvalevően a hidig való járatot a városi tanács megígérte a katonai parancsnokságnak a lovarda átengedéseért. Most azonban az ígértét meg kell szegni. Hogy a katonaság a lovardát most már nem engedi át az autobusoknak, az is bizonyos. Most már csak egy nem bizonyos: hogy a tanács ki tudja bujni a saját maga készítette veremből?

Az átgyurt Aradmegye.

Uj beosztás a választóreform miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

A kormányhoz közelálló B. H. ma megint folytatja azokat a választóreformra vonatkozó közleményeket, melyeket ugyan saját óhajtasaként tüntet fel, melyekről azonban nyilvánvaló, hogy egyeznek vagy legalább is közeljárnak a kormány tervezetéhez. E közlemények, miután beharangoztak a *plurális választójog*nak, most az *ország új közigazgatási beosztásának szükségét* hirdetik. A szavazati jog kiterjesztése után — mondja az említett lap — csak úgy lehet biztosítani a magyarság tulsúlyát az országban és a vármegyei közigazgatásban, ha a választókerületek új beosztásával együtt a *vármegyei beosztáson is változtatunk*.

A vármegyék új beosztásának irányadó elve — mondja tovább a cikk — a megyék területének nemzeti szempontból való rendezése. E rendezés nagyon sok nemzetiségi vármegyének teljes átalakítását vonná maga után. A Tisza-Maros szögén *Arad vármegyét* lehet könnyen magyar többségűvé tenni akként, hogy a *nagyhalmaói, borossebesi, borosjenői járást*, valamint *Talpas és Seprős községeket*, a Bihar déli részéből alakítandó megyéhez kapcsoljuk, míg a *csanádmezei, battonyai és kovácsbázi járást* Aradhoz csatoljuk. Ezzel a román nemzetiségi törekvések évtizedes nehéz munkával kivívott pozíciója Aradmegyében önmagától összeomlik és az Aradon fölhalmozott román gazdasági és kulturális erő szintén elsenyvedésre lesz kárhoztatva. *Csanádmegye* Torontál perjamosi és nagyszentmiklósi járásával lenne kárpótlandó, míg Torontál és Temes déli részéből Versec székhellyel új megye alakítandó. A Tisza balpartján Biharból, Aradmegye főntebb említett északi részéből és Békésmegye szeghalmi járásából két nagy magyar vármegyét lehet alkotni.

Aradvármegyének és környékének új közigazgatási beosztását így tervezi a B.

H. Hogy tényleg így lesz-e és hogy egyáltalában lesz-e új közigazgatási beosztás, azt már a legközelebbi jövő meg fogja mutatni.

Az aradi gyermeknapok.

A végleges program.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Holnap, pénteken reggeltől kezdve három napig az elhagyatott, elzúllott gyermekek megmentése érdekében fog buzgólni Arad társadalmának színe-java. A város nemes lelkű hölgyei készítették elő ezt a háromnapos ünnepet, melynek változatos programja már előre biztosítja szép sikerét.

Az urnák körül.

Az aradi gyermeknapok részletes programját a rendezőbizottság már teljes egészében kidolgozta. Pénteken reggel 8 órakor a városháza tornyából tárogató szóló jelzi a gyermeknapok kezdetét. Az urnák már ekkor készen állnak a város különböző helyein, ahol előkelő hölgyek megkezdik a gyűjtést. Pénteken délután az egyes urnáknál *cigányzenekarok fognak játszani*. Valamennyi aradi cigányzenekar teljesen díjazatul vállalkozott a közönség szórakoztatására.

A kabaré.

Szombaton folytatják a gyűjtést. Este a „Központi szálló”-ban szalonkabaré lesz, melynek műsora a következő:

A kabarén, melynek *Jaulus Morini* a rendezője, konferálni *Szászy Gizl* fog. Részt vesznek az előadásban a következő művészek: Boston és Filadelfia amerikai ekszotikus művészpár. Naass testvérek világhírű szalon korcsolyászok, Sarkadi Vilmos, az aradi Nemzeti Színház volt komikusa, mint köpenyektől kapitány, Nográdi Gita kabaré szubrett, Faratta Gigi, nemzetközi énekesnő, Kikár és Siliágyi nemzetközi táncospár, Jaulus Morini komikus, Vécsei Miklós hasbaszélő, Bödrosi Laci komikus, Doll Olga énekesnő, La Bel a Florida spanyol táncosnő.

Belépti díj 3 korona. A kabaré kezdete este 8 órakor. A műsor szigorúan családi jellegű lesz. Jegyek már most előjegyezhetők a Központi szálló irodájában.

A vasárnapi ünnepek.

A gyermeknapok legérdekesebbje feltétlenül a vasárnap lesz. A rendezőség gondoskodott arról, hogy vasárnap, amikor a közönség legjobban ráér, sok és élvezetes szórakozást nyújtson. Az egyes urnáknál a déli órákban a „Guttenberg dalkör”, a „Waggongyári dalkör” és cigányzenekarok közreműködésével érdekes előadások lesznek.

A Salacz-utca sarkán álló urna mellett *Bella Florida*, az aradi orfeumtáncosnője színházi kosztümben cigányzene mellett táncprodukciókat mutat be. A Matsky-cukrászda előtt lévő sátornál *Bödrosi Laci* mint szívesen komikus fog előadást tartani. A színház előtt lévő díszes sátorban pedig *Vécsei Miklós* hasbaszélő fogja bábuival a közönséget szórakoztatni.

Egyik érdekes pontja lesz a programnak Naass-testvérek világhírű korcsolyaművészek szereplése, akik a Központi szálloda és a Matsky-cukrászda között az aszfalten pontban 12 órakor érdekes mutatványokat produkálnak. *Szászy Gizl*, az orfeum kabaré művésznője is fog előadást tartani. Sarkadi Vilmos kabaré dalokat fog énekelni.

Vasárnap délelőtt a kabaré valamennyi tagja egy robogó autóbusszal tetején rendez komikus hangversenyt.

Vasárnap délután — amint már jeleztük — a Török Gábor-utcai sporttelepen az A. A. C. az aradi postások sport-egyesületével nagy sportünnepséget rendeznek, melynek tiszta jövődelme színtén a gyermeknapé lesz.

Az Aradmegyében rendezendő gyermeknapok közül igen érdekesnek ígérkezik a *gyoroki ünnepség*. A gyoroki gyermeknap 20-án, vasárnap lesz, amikor odaérkezik bérantújában *Csernoch János* püspök is. Ebből az alkalmából kimegy Gyorokra *Károlyi Gyula* gróf főispán is. A motoros állomásnál urnák lesznek felállítva s az állomáson küldöttség fogja fogadni az este háromnegyed 6 órakor érkező püspököt. Délután szűrtől mulatság lesz; hat ökrös feldolgozott szekéren viszik a szőlőt le a hegyről, kipréselik és a mustot a gyermeknap céljaira hölgyek fogják árusítani.

Károlyi Gyula gróf főispán ebből az alkalmából először fog találkozni Aradmegye területén az új csanádi megyés püspökkel.

ARADMEGYE VIRILISTÁI.

Az igazoló választmány ülése. — Összeállították a virilisták jegyzékét. — Emelkedett az adócenzus.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Aradvármegye igazoló választmánya ma délelőtt ülést tartott és megállapította az 1909 évre érvényes virilis törvényhatósági bizottsági tagok névsorát. A legtöbb adót fizető megyei polgárok közül az első háromszáz jut be a megye törvényhatósági bizottságába, hogy annak közgyűlésein a vagyoni erőt képviselje.

Az összeállított névsor érdekessége az, hogy az adócenzus, amely a virilis tagságra jogosít, az idén érvényben levőhöz képest *emelkedett*, ami azt jelenti, hogy sokan, akik adójuk alapján az idén megyei virilisták voltak, a jövő évi listából a többet fizetők miatt kiszorultak.

A névjegyzék szeptember 21-től kezdve egészen október 25-ig a megyeházán közszemlére lesz kitéve és ez alatt az idő alatt adhatók be a névjegyzék elleni felebbezések is.

Az aradmegyei virilisták jegyzékének első felét itt közöljük. (A *-gal megjelöltek adója kétszeresen van számítva.)

	Korona
Solymossy Lajos báró birt., Apatelek	32088 95
Wenckheim Frigyes gróf birt., Kigyós	29507 43
Károlyi Gyula gróf birt., Micsa	23287 37
Zselenszky Róbert gróf birt., Ujfalu	21271 71
Eitelshelm Gyula Lipót gróf birt. Budapest	16594 92
Bohus Zsigmond báró birt., Világos	9180 03
Szápary István gróf birt., Alberti Laca	8984 40
Bohus Lajos báró birt., Világos	8342 52
Bohus László báró birt., Világos	8154 60
Keglevics Gábor gróf birt., M. Bodzás	7233 37
Hámory László dr. birtokos, Kurtics	4393 11
Pargly László birtokos, Sofronya	4248 43
Sternthal Salamon birtokos, Temesvár	4157 55
Telbicsz Alajos birtokos, M.-egyháza	4120 —
Kintsig János birtokos, Tóvisgyháza	3805 21
Bréda Viktor gróf birtokos, Lókősháza	3688 73
Almay Olivér birtokos, Alcsill	3310 46
Hunyady Károly gróf birt., Soborslu	3255 61
Csárán Márton ügyvéd, Arad	2922 60
Löwy Márkusz kereskedő, Apatelek	2847 21
Báuhidy Antal báró birtokos, Arad	2540 51
Holländer Samu kereskedő, Csermő	2533 22
Szelecsán Demeter birtokbérlet, Seprős	2516 41
*Ujj János mérnök, Kisjenő	2434 60
Friebeisz Miklós birtokos, Kurtics	2390 31
Jakabffy István birtokos, Budapest	2299 68
Adelmann András birt., Ujszentanna	2287 06

	Korona
*Bogdánffy Béla dr. tb. főszéplő, Arad	2292 74
*Popovics Dö ne gör. kel. lelkész, Csermő	2171 14
Szibereisz Simon birt., Uj Szt. Anna	2015 88
Leopold Zsigmond birt., Zsigmondháza	2000 15
Heisler József birtokos, Arad	1975 82
Vásárhelyi József birtokos, Lókősháza	1961 49
Szelecsán Illés birtokbérlet, Borosjenő	1946 60
Kera Márton birtokbérlet, Borosjenő	1924 39
Königsberg Fiedl gróf birtokos, Tanc	1915 87
Kabdebó István birtokos, Tapis	1909 81
Csárán János birtokos, Seprős	1884 85
Palkert Henrik birtokos, Seprős	1877 18
Farkas Sándor birtokos, Opécska	1806 37
Polatsek Miksa birtokos, Jossáshely	1784 31
Bosnyák Imre birtokos, Holdmészes	1770 16
Csárán Géza birtokos, Seprős	1767 58
Korbuly István birtokos, Arad	1746 —
*Masznyik Márton dr. birtokos, Lippa	1645 56
Szibereisz Simon birtokos, Világos	1588 01
Konopy Kálmán birtokos, Odvos	1582 02
Mahler György birtokos, Elek	1560 58
Babó Iván birt., Arad	1554 12
Wiesenmayer János birt., Uj Szt. Anna	1549 14
Id. Pusá Manó birtokos, Opécska	1537 07
Urban Iván ny. főispán birt., Simánd	1532 74
Csárán Zoltán birtokos, Seprős	1502 46
Kabdebó Károly birtokos, Tapis	1500 05
Kádár József vállalkozó, Beres	1484 29
Sánder Bernát birtokos, Arad	1468 28
Ackermann Jakab birt., Ujszentanna	1443 08
Mittler Eider dr. ügyvéd, Arad	1427 09
Bécs Károly birtokos, Kerek	1392 —
Bolyos Mátyás birtokos, M. Pécska	1389 10
Günner Vilmos birtokos, Ujszentanna	1352 17
Malszák Samu birtokos, Budapest	1335 73
Kera Károly birtokos, Csermő	1322 63
Szekeles Antal birtokos, Világos	1317 92
Zsuzsán János birtokbérlet, Seprős	1326 94
Id. Fackmann Ferenc birtokos, Kurtics	1325 06
Galik János birtokos, M. Egyháza	1247 84
Zimmermann Adám birt., Ujszentanna	1241 58
*Tamasdán Sáva gk. lelkész, Opécska	1231 17
*Juhász Ármán birtokos, Apatelek	1225 —
Schilling József birtokos, Klejenő	1220 17
Schilling Samu kereskedő, Erdőhegy	1208 19
Jager József birtokos, Glogovác	1197 26
*Kerek Kálmán „ Kujed	1178 76
Gross József „ Lippa	1163 32
Mahler Mihály „ Pankota	1152 08
Olasz Elemér „ Nagyvárad	1151 18
Id. Szibereisz Simon birt., Ujszentanna	1144 25
*Féjér György ügyvéd, Bjenő	1139 50
*Szahmáry Géza rk. plébános, Pécska	1119 28
*Vukicszku József gk. lelkész, Seprős	1117 08
Sotzer Mór kereskedő, Szemlak	1112 89
Wittmann János birtokos, Elek	1104 73
Fábián László ny. főispán, Arad	1108 42
Török Gábor birtokos, Dund	1098 63
*Csiky János birtokos, Seprős	1088 —
Zsuzsán János birtokos, Világos	1083 57
Id. Wittmann Antal birtokos, Elek	1077 19
Vartán Ernő birtokos, Csermő	1050 55
Jakabffy Gyula m. ügyvéd, Arad	1047 03
Mahler Tamás birtokos, Elek	1037 27
Rauchbauer Nándor birt., Ujszentanna	1028 73
Haldeberg Imre birtokos Bpest	1028 50
Sank Ferenc széplő, Pécska	1020 87
Köves Márton birtokos, Szemlak	1017 30
Zsuzsán Pál birtokos M. Egyháza	1016 74
Vörös Henrik birtokos, Szemlak	1012 88
Löwinger Ignác birtokos, Gurba	997 89
Id. Gantner Károly birtokos, Ujszentanna	992 72
Weisz Lipót birtokos, Szilaty	987 37
Löwenberg Sándor birt., Arad	979 10
*Keller Iván gazd. egy. titkár, Arad	940 56
Brandisz Henrik birtokos, Simánd	927 32
Balboka Tódor birtokos, Kurtics	923 04
Horváth Imre birtokos, Arad	914 79
Messer Ármán kereskedő, Pankota	913 45
Bilaska György birtokos, Elek	906 68
Zerkovitz Lajos birt., Acsucza	902 —
Kozma György birt., Mikalaka	897 50
*Szondy Géza lelkész, Kispereg	885 66
Messer Lipót kereskedő, Klejenő	884 91
Mandl József birtokos, Ujszentanna	881 16
Pargly János birtokos, Sofronya	873 19
Tamasdán Sándor birtokos O. Pécska	860 82
*Török Géza birtokos, Simánd	859 56
Bécs Augustin gk. lelkész, Simánd	846 62
Henger Károly birtokos, Világos	844 10
*Kakas József urad. felügy. Klejenő	835 40
Wittmann György birtokos, Elek	807 72
Istvánffy Béla birtokos, Szemlak	834 32
Zsuzsán György birtokos, M. Bodzás	831 03

	Korona
Váradi Török József birtokos, Dézna	880-82
*Gyarmaty Ernő dr. kir. kősz. Bjenő	826-
Poszmayer Ádám birtokos, Kurics	798 15
Itj Wittmann Ferenc birtokos, Elek	798 25
*Morár Valér dr. ügyvéd, M. Radna	789 82
Id. Adelmann Ádám birtokos, Kurics	786-26
Niedermayer Ferenc birtokos, Elek	785 95
Pavlovits Konstantin kereek, Pankola	777 14
*Hollozy Kálmán dr. ügyvéd, Kecskemét	771-18
*Novák Isván ügyvéd, Opécska	766 44
*Motorka Romulusz gk. lelkész, Agris	766 44
Friedmann Gyula birtokos, Szemlak	765 21
Szinger Márton birtokos, Elek	760 29
Szida György birtokos, Budapest	756-05
Haberegér György birtokos, Arad	749-80
Igritsán Előrem birtokos, Jpécska	745-45
Neugtöschl Dániel birtokos, Valemare	735 80
Klemm János birtokos, Elek	727-94
Genzer János birtokos, Újszentanna	726-52
Ursz Paszk birtokos, Kurics	719 87
Id. Ackermann Jakab birtokos, Újszentanna	718 59
Kiss Mihály birtokos, Arad	715 89
Arday Pál Árpád dr. birt. Kurics	709 98
Tóth János birtokos, Kurics	709-60

Megszökött a plevjei kormányzó.

Háboru készül a Balkánon.

Mozgósítják a VII. hadtestet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 17.

Szulejman basa, a plevjei kormányzó tegnap megszökött állomáshelyéről és Zágrábba utazott. A kormányzó valósággal menekült Plevjéből, mert az ottani török táborban a katonaság négy része fellázadt, megtámadta a basát s agyonütéssel fenyegette. Szulejman basa kénytelen volt magát hivatalában eltorlaszolni és egyúttal segítséget kért az osztrák-magyar helyőrségtől. Egy vezérőrnagy egy század katonával azonnal a basa segítségére sietett és a kormányzót, akinek helyzete időközben rendkívül válságos lett, elvitte a plevjei osztrák-magyar táborba. Rhemen közös hadseregbeli vezérőrnagy egyúttal kimerítő távirati jelentést küldött a közös hadügyminisztériumnak és helyőrségének megerősítését kérte. A hadügyminiszter ennek következtében táviratban utasította a Belovárban állomásozó tizenhatodik gyalogezredet, hogy minden pillanatban indulásra készen legyen. Szükség esetén még a zágrábi tizenharmadik és a temesvári hetedik hadtest, — amelynek kötelekebe az aradi 33. gyalogezred is tartozik — szintén mozgósítva lesz.

A plevjei török táborban oly veszedelmesre fordult a helyzet, hogy Szulejman basa szökésre határozta el magát és Zágrábba utazott.

A kormányzó szökéséről Zágrábból a következőket jelentik:

A plevjei török katonák, akik az osztrák barikádoktól északra Szulejman basa kormányzóra haragudtak, föllázadtak és megtámadták a basát. A kormányzó, akinek helyzete rendkívül válságos volt, eltorlaszolta magát és egyúttal két hű szolgáját a magyar-osztrák táborba küldte azzal a kéréssel, hogy segítséget nyújtsanak. A magyar-osztrák helyőrség parancsnoka, karcsfeldi Riemen vezérőrnagy négy századdal sietett a szorongatott basa segítségére. A magyar-osztrák csapatok sietve a lazongó török katonákat és kizsábadt toba a basát, akit aztán magukkal vittek táborukba. Szulejman basa ma délután Zágrábba érkezett.

A basa több zágrábi hírlaplírókat fogadott, akiknek elmondotta, hogy *bortaszó* viszonyok vannak a plevjei kormányzásban és a novi bazári szandzsákságban.

— Harminc esztendő óta do'gorom, — úgy mond — becsületesen és szorgalmasan, minden irányában atya és testvér módjára viselkedtem. Kormányzásom alatt egyetlen keresztény ember vére sem folyt. Ellenségeim azt nem tudják megbocsátani és árulónak neveznek. Azért kellett menekülnöm.

Szulejman basa zágrábi tartózkodása igen nagy feltűnést keltett. Arról beszélnek, hogy a plevjei és a megszállott szandzsákság savoros állapota miatt csapatokat kell küldeni. Ez esetben első sorban a zágrábi 13. és a temesvári 7. hadtest csapatait küldnék oda.

Szulejman basa este a gyorsvonattal Triestbe utazott.

Triestből jelentik: Szulejman basa ma reggel ideérkezett s szolgája kíséretében mindenekelőtt a török konzulátushoz ment, azután a törparancsnokságra jelentkezett.

Hogy hova fog onét utazni, azt nem mondotta meg. Valószínű, hogy Szalonikibe megy a fiához.

Konstantinápolyból táviratozzák: A kormány hivatalos köreiből Szulejman basa szökéséről eddig mit sem tudnak.

Budapesti tudósítónk jelenti:

A Pester Lloyd zágrábi munkatársa beszélgetést folytatott Szulejman basával, aki kijelentette, hogy a plevjei lázadásról elterjedt híresztelések egyáltalában nem felelnek meg a valóságnak. A török táborban őt semmiféle támadás nem érte s csupán azért hagyta el Plevjét, mert a szultán udvari tanácsossá nevezte ki és Konstantinápolyba hívta.

Az urnák körül.

— A gyermeknapokon. —

*

Ezentúl a zsurokat az utcáskokon fogják tartani. A gyermeknap után ez lesz a divat. Teát fognak felszolgálni a hölgyek rummal, őszi fuvallattal és jótékonyssággal.

Persze a paloták ajtóin nem lehet bejutni, mert azokat elárja a portás. De a vékonypénzü gyalogjárótól mindig ki lehet mosolyogni egy két koronát.

A szegényektől a szegényeknek. Ez a legjobb jótékonyosság.

*

(Egy gummitalpas áll meg a kávéház előtt.)

— Nini, Smoneci! Hát maga mióta jár gummikereken? Hiszen maga autobuszon sem ült soha.

— Tudja, mindennek megvan az oka. Ha én ma gyalog végigmegyek az Andrássy-téren, ezek az uri asszonyok legalább husz koronámot elszedik. Hát megyek kocsin, még mindig megapórolok nyolcforint ötven arjcart. Mert odáig már nem terjedhet a vállalkozó szellem, hogy a gyűjtő urnák és urnák utánam szaladjanak.

— Maga egy praktikus ember.

— No ja. Ha én egyszer elhagyom magamat, én rólam ki gondoskodik? Hát nem igaz?

— Hát nem?!

*

(Dél van. Az apa korgó ésséggel ül az ebédlőben. Szemközt vele: hat esztendő fiauskája.)

A gyerek: Apuka még sem eszünk?

Az apa: De igen, fiacskám. Mindjárt. Már el küldtem a vicet a vendéglőbe.

A gyerek: És ma mért nem főztek nekünk?

Az apa: Azért fiacskám, mert ma anyuci az urnánál van.

A gyerek: Hát megkapta a választójogot?

Az apa: Te csacsi. Az elhagyatott gyermekeknek gyűjt a mama.

A gyerek: És hoz valamit haza?

Az apa: Igen. Influenzát.

MEGNYITOTTÁK

az interparlamentáris konferenciát.

Apponyi francia beszéde.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 17.

A berlini nemzetközi konferencia, melyen a világ minden részéből összegyűltek az államférfiak, ma megtartotta első ülését. A megnyitón nagy szerepe volt Apponyi Albert magyar kultuszminiszternek, aki Randal Cremer, a béke egyik legnagyobb apostola felett mondott francia nyelvű emlékbeszédet.

Az interparlamentáris konferencia első üléséről itt következik tudósításunk:

Az interparlamentáris konferencia tagjainak a birodalmi gyűlés palotájában történt fogadása alkalmával Eickhoff képviselő mondotta az üdvözlő beszédet, amelyben különös örömet fejezte ki azon, hogy Frederik Passy is megjelent. Szólv végül ama kívánságát fejezte ki, hogy valamennyi résztvevő azzal a meggyőzéssel távozzék, hogy a német nép a legbékésebb a földön és hogy leghőbb vágya békében és barátságban lenni a többi népekkel.

Az interparlamentáris konferencia megnyitó ülésén Bülow herceg birodalmi kancellár üdvözlő beszéde után Apponyi Albert gróf, akit igen rokonszenvesen üdvözöltek, szóásra emelkedett, hogy a nemzetközi tanács megbízásából emlékbeszédet mondjon Randal Cremerről. Apponyi francia nyelven mondta el beszédét.

Randal Cremer, — mondta Apponyi gróf, Frederik Passyval együtt az interparlamentáris unió legelső megalapítója volt. Randal Cremer, mint egyszerű munkásembernek fia született. Ifjúságában a munkásmozgalomhoz csatlakozott és tüzes tolmácsolója lett a munkásosztály követeléseinek. Később általános eszmék magasztára emelkedett és egészen a nemzetek közötti egyetértés és béke ügyének szentelte magát. Lelkesezése magával ragadta a kedélyeket és az általa kezdett mozgalom általános jelentőséget nyert, amely alól egyetlen parlament és egyetlen kormány sem vonhatta ki magát. Az interparlamentáris unió is legnagyobb részét Cremer műve. Mint aggasztán részesült abban a megtiszteltetésben, hogy a Nobel-díjat megyerje, amely a korlátolt viszonyok között élő férfiu számára vagyont jelentett volna. Cremer azonban az egész jelentékeny összeget az interparlamentáris unió céljaira fordította és önmagának csak egy nagy lélek és egy élő lelkesedés gazdagságát tartotta meg. Ére és márványemlék nem hirdeti dicsőségét, de oly férfiak, mint Randal Cremer, élnek és élni fognak a legközelebbi generációk emlékeztetésében is. Az emberiségnek szüksége van ily nemes példákra. Randal Cremer emlékezete örökké fog élni.

Apponyi Albert gróf beszéde nagy lelkesedést keltett és az értekezést viharos ovációkkal tüntette ki.

Több horvát képviselő, köztük Surmin és Zagorac ma Berlinbe érkeztek és részt akartak venni az interparlamentáris konferencián. Polit képviselő közbenjárt érdekükben. Eickhoff elnök azonban elutasító választ adott és kijelentette, hogy horvát képviselők nem lehetnek az interparlamentáris konferencia tagjai.

Incidens az aradi főgimnáziumban.

Panasz egy tanár ellen. — Oh, azok a barna irkák.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Az iskolaév kezdetén az Aradi Közlöny vezetőhelyen foglalkozott az iskolákban lábrakapott tankönyvpanamákkal és az irkakkal folytatott meg nem engedett uzussal. Nagyon gyakran megtörténik ugyanis, hogy valamely intézet tanára csak bizonyos színű — mondjuk kék, vagy sárga — irkák használatát engedi meg a növendékeinek. Ha az irka belső lapjai ugyanolyanok, mint a kék, vagy sárga fedelű irkáé, azért még se engedi azt használni a tanár ur. Ezeknél a tanférfa-aknál nem a lényeg a fontos, hanem a forma, a külsőség. Azonban ne tessék azt hinni, hogy ezt ama tanár urak csak úgy véletlenül rendelik el. Oh, dehogy! A legtöbb esetben ugyanis az a kék, vagy sárga irka csak egy bizonyos könyvkereskedésben kapható, tehát ebből önként következik, hogy a növendékek csak azt az egy kereskedőt boldogítják az irkákért járó pénzekkel. Ez természetesen nagy sérelme a többi könyv, vagy papirkereskedőknek, akik ugyanolyan beosztású irkát tartanak, mint az a kék, vagy sárga fedelű, csak épen a külseje más.

Ilyen irka-mizériából kinos incidens keletkezett ma az aradi főgimnáziumban. A Weiss és Klein könyv- és papirkereskedő-cég ugyanis konstataulta tegnap, hogy az aradi főgimnázium első b) osztályában a növendékek csak olyan 20 filléres irkát mernek vásárolni, amelyiknek a külső táblája barna színű, a külső tábla belső oldala pedig kék. Azonkívül a táblára még külön fehér borítékot is kell tenni. Ez irkák — hivatalos néven egy margós diktandó — belső lapjai egy vonallal ketté vannak vágva. Ez a cég és kivüle még két cég szintén tartott ilyen margós irkát, de annak egyszerű kék külseje van. Ezt azonban a növendékek nem merték megvásárolni, mert egy tanár szigorúan rájuk parancsolt.

— Csak olyan irkát szabad venni, amelyik kívül barna, belül kék és még külön fehér papírral van bevonva.

Ezt az irkát azonban csakis egy könyvkereskedésben lehet kapni s így a diákok kényszerülve voltak csak ehhez az egy kereskedőhöz menni irkákért.

A fent említett cég egyik tagja ezt az állapotot tarthatatlannak találta és má fölment a főgimnázium igazgatójához, Burián Jánoshoz s panaszt emelt a tanár ellen.

Burián János valóban dicsérendő el fogulatiansággal és erőlylyel intézte el az ügyet, még pedig azonnal. Főlháborodva jelentette ki, hogy ő a vezetése alatt álló intézetben nem tűr el ilyesmit. Azonnal bement a kereskedővel az I. b) osztályba és kijelentette a növendékeknek, hogy bármilyen külsejű irkát használhatnak, csak az a fontos, hogy a belső beosztása mindnek egyforma legyen. Akár tetszik ez a tanár urnak, akár nem.

Ezzel ez a kis mizéria el volt intézve. Ha mindazokban az iskolákban, ahol tan-

könyv és irka mizériák vannak, ugyanilyen módon intenék le a kised tanári játékokat, akkor soha nem kellene cikkeket írunk ezzel a címmel: „Irkapanamák, tankönyvpanamák.”

Alexia testvér regénye.

Apácaszöktetés — más részére.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17.

Hirt adtunk a minap arról, hogy a Szent István-kórházból Kiss Oszkár huszonnégy esztendőös nyomdász megszöktetett egy Tropper Alexia nevű apácát. Az apáca eltűnését észrevették, nyomoztak utána és még ugyanazon a napon visszakérült a kórházba Alexia testvér. És Alexia nem is volt szerelmes Kiss Oszkárba. Sőt a felesége sem akart lenni. Sőt nem is akart vele megszökni. Igaz, hogy Alexiát, a szerelmes apácát Kiss Oszkár szöktette meg, azonban nem a maga számára. Festetich gróf egyik uradalmi intézője bizta meg a fiatalembert a szöktetéssel, aki vállalkozott a kalandra, de sikertelenül. Sokkal komplikáltabb tehát ez a szerelmi regény, mint ahogyan az első pillanatban látszott. Fővárosi tudósítónk megszerezte mindazokat az adatokat, amelyek az apácaszöktetésre, annak körülményeire és kulisszatitkaira vonatkoznak.

Alább következik Alexia testvér története:

Ki szeretett Alexia?

A Szent István kórház D) pavillonjában három beteg feküdt, akiket megkülönböztetett odaadással ápolt Alexia. Kiss Oszkár nyomdász, Farkas Lajos, a Festetich grófi uradalmaknak intézője és Gombás, a „Gladys”-kávéház tulajdonosa, illetőleg üzletvezetője voltak Alexia kegyeltjei. Ezen az alapon összebarkácsoltak és mind a harman szerelemre gyuladtak az apáca iránt. Alexia azonban Farkas Lajost tüntette ki leginkább a bizalmával. Ki is mutatta az érzelmet, amikor az alkalom kínálkozott. Virággal, édességekkel halmozta el a fiatal embert s a kölcsönös vonzalon szerelemmé fejlődött ki közöttük. Természetes, hogy ezt nem a legjobb szemmel nézte a másik két udvarló. Segíteni azonban egyik sem tudott a bajon, különösen akkor nem, amikor egy szép napon Farkas Lajos elhagyta a kórházat. Nem merie magát egy komplikáltabb fül-operációnak alávetni. Mielőtt eltávozott volna, azt kérdeste Alexiától:

— Mit gondolsz, kedves testvér, elhagyjam-e a kórházat, vagy nem? Holnap akarnak megoperálni. És én félek...

— Menjen el, — mondta neki az apáca süttető szavakkal — csak menjen, menjen és holnap jöjjön el értem... Vigyen el innem. Holnap szöktessen meg, én követem magát.

Ebben megállapodtak. A beszélgetésnek egyetlen tanuja volt: Kiss Oszkár.

Farkas Lajos délután négy órakor hagyta el a kórházat. Kocsira ült és a József-köruton levő Rémi szállóba hajtott, ahol szobát bérelt magának. Már két nappal a távozás előtt azonban levelet írt Turcsicscsérbe Festetich grófhöz és bejelentette, hogy pár nap múlva hazatér, addig a Rémi szállóban fog lakni.

Amikor Farkas Lajos a szállóba megérkezett, már ott találta a gróf értesítését, a sürgőnyt, amely azonnal hazahívta. Az uradalmi intéző nem tehetett egyebet, még este vonatra ült és elutazott. A távozás előtt azonban levelet írt Kiss Oszkárnak.

Stromann volt Kiss Oszkár.

Másnap reggel kapta meg Kiss Oszkár a levelet. Ebben megírta neki az uradalmi intéző, hogy haladéktalanul el kellett utaznia s így semmiképen sem jöhet el Alexiáért. Könyörgött a levélben Farkas, igért mindent, ha a nyomdász megszökteti számára Alexiát. Kiss Oszkárnak eleinte nem tetszett a terv, később azonban elhatározta, hogy meg fogja szöktetni az apácát. Közölte a tervet Alexiával, aki természetesen beleegyezett a kalandba. Naponta érkeztek a levelek Turcsicscséről, ahol már türelmetlenül várta az értesítést Farkas Lajos.

Augusztus 31-én újra írt Farkas Lajos. Most már megállapította a napot is, amelyben Kiss Oszkárnak meg kellett szöktetnie Alexiát. Postautalványon husz koronát küldött az uradalmi intéző Kissnek, amint írta, a költségek fedezésére és a szöktetésért való honorárium végett.

A szökés párosan...

Kiss Oszkár a szöktetés napján szabadságot kért. Délután négy óráig kapott szabadságot, ezalatt meg kellett volna szöktetnie az apácát. Későn érkezett azonban vissza a kórházba s így fél nyolc óra volt már, amikor Alexia testvér utrakészen várta a megmentőjét a kórház kertjében. Minden akadály nélkül jutottak ki a kapun. Amikor azonban keresztülhaladtak a kocsin, két kórházi orvossal találkoztak, akik fölismerték Alexiát és a fiatalembert.

Szóltak a kórházi szolgának, Pánzesnek, aki ott állt a kapuban. Éppen annyi ideje volt még Kiss Oszkárnak, hogy villamosra ülhetett Alexiával. A jelenének tanuja volt a két orvos és a szolga. Pánzes egy betegszállító-kocsiba ugrott és követte a kocsin a villamost a Bross térlig, ahol a szökevények leszálltak. Kiss Oszkár és Alexia befordultak a Rottenbiller-utca felé és a „Gladys”-kávéházba mentek. Alig telepedtek azonban le az asztalnál, amikor már nagy csődület támadt az utcán, rohögtek az emberek, akiknek szelvé magyarázott valamit Pánzes, a kórházi szolga. Egyre több ember állt meg a kávéház bejáratja előtt, belépett aztán Pánzes is, ordított és követelte Kistól, hogy azonnal kísérje vissza Alexiát a kórházba. Kiss Oszkár kocsira ült az apácával és visszahajtottak a Szent István kórházba. A gondnok megígérte Alexiának, hogyha visszajön, semmi bántódása nem lesz.

Rendőrök, apácák.

A kórház előtt, ahol a Szentlőrinci villamos vasút végállomása van, már várták a szökevényeket. Kilenc óra volt este, szokatlanul nagy volt a sürgős forgás a téren, ahol máskor legfeljebb a mentőkocsi vágatása tört meg a csöndet. Tíz-husz szolga, öt rendőr és körülbelül negyven apáca állt egy tömegben a kapu előtt, amikor Kiss Oszkár Alexiával kocsin megérkezett. Az egyfogatú megállt és erre a rendőrök Kiss Oszkár, az apácák pedig Alexiát ragadták meg. A főnöknő járt elől Alexia támogatásában. Lerángálták a kocsiról. Amikor ezt Kiss Oszkár látta, a sétabotjával ráütött az apácák főnöknőjének kezére. Erre következett a kavargás. Az apácák sikoltottak, a rendőrök pedig Kiss Oszkár baját látták el, hogy meg ne ismételhessen a támadást. Alexia testvér bekerült a kórházba újra, ahonnan a rend állítólag Sajtörországba vitette. Ez azonban nem valószínű. Csaknem bizonyos, hogy a szerelmes Alexia Szentlőrincen van, ahol a rend háza épült a Szent István kórházban elhelyezett apácáknak. Kiss Oszkár még asnap este eleresztették a rendőrségről.

Ez a hiteles története Alexia testvér megszöktetésének.

Intimitások a trónörökösről.

Magyarul beszél a családja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 17.

A Pester Lloyd holnapi számában egy olyan személyiség, aki állítólag közel áll Ferenc Ferdinánd trónörököshöz, érdekes intimitásokat közöl róla. A cikknek egyes részei különösen számot tarthatnak szélesebb körök érdeklődésére is. Ferenc Ferdinánd naponta olvassa a magyar lapokat, teljesen ki van zárva tehát, hogy az ő tévés-vetéséről szóló hírek előtte titokban maradnak; ezeket azonban semmibe se veszi, szilárdan és nyugodtan megy tovább a maga útján. Sokkal büszkébb, semhogy bárkivel bizonyítványt állítasson ki magáról, hogy nincs semmi amit szemére vehetnének. Ez a lelki nyugalm egy jellemvonása, amely erőre mutat. Olyan emberek sajátsága, akik nyíltan haladnak az egyenes úton.

Ami Magyarországot illeti, a főherceg magatartásában valami szilárd bizalomféle nyilatkozik még a nemzeti gavaléros érzülete iránt, amely a személyek ismerete nélkül sohasem fog idegenek információjának, különösen félre ismerhetetlenül gyanús információknak hitelt adni. Hogy Ferenc Ferdinánd főherceg házában Magyarország iránt különös szimpátiát éreznek, arról a tények egész sorozata beszél. A trónörökös tud magyarul, de valami sajátos ízléssel érez attól, hogy ha magyarul beszél, valami hibát ne csináljon. Lányi dr. püspök fáradozásait, amelyikkel a trónörökös és családját a magyar nyelvre oktatta, teljes siker koronázza. A trónörökös házában a magyar dolgok és a magyar irodalom iránt a legmelegebb szimpátia él. A felesége, Zsófia hercegnő, aki a részben bátrabb a főhercegnél, folyékonyan beszél magyarul, ugyancsak gyermekei is. A trónörökös sokszor kijelentette, hogy mennyire szíven fekszik a magyar nemzet üdvé és mennyire kedves volna neki, hogy éppen Magyarországon ne találkozzék félreértéssel. Egy ízben egy felsőmagyarországi vadászkirándulásról hazatérve, jókedvűen beszélt el, hogy rókavadászatra volt hivatalos és különösen ünnepélyes fogadtatásban részesült. Egy cigánybanda fardhatatlanul játszott, vidáman ment a dolog, de mikormásnap reggel a vadászat megindult, egyáltalán nem volt mit elejteni. A trónörökös megjegyezte erre:

— A magyarok nagyszerűen fogadtak, de a cigányok olyan tüzesen és kitarlóan muszkáltak, hogy az összes rókák elszaladtak.

Hogy a családi élete a főhercegné, aki annyira el van telve hozzátartozói iránt gyöngéd odaadással, valósággal eszményi, azt nem kell külön említeni. Egy ritka asszony áll a főherceg oldala mellett. Zsófia hercegnő az érintkezésben oly charmante és lebilincselő, hogy érthető, ha környezete bálványozza őt. A politika teljesen idegen előtte. Teljesen a szerető feleség és az önteláldozó anya hivatásának él.

A legérdekesebb dolgokat a trónörökös valószínűleg hajlandóságairól beszéli. Hogy a trónörökös jámbor, meggyőződéses keresztény, az iránt nincs kétség. De éppen azért vert benne gyökeret a legmélyebb tisztelet minden más hitvallás iránt is. A hívő protestánsot vagy zsidót éppen olyan nagyra becsüli, mint a jó katolikust. S ami speciálisan a zsidókat illeti, a főherceg őket dinasztikus érületű hazafiaknak

tartja. Akárhányszor különös ellenséges nyilatkozott a zsidókról a bevásárlásainál szinte feltűnően keresi fel az ő üzleteiket. És mint hogy a trónörökös alkalmazottai között is vannak zsidók és pedig tekintélyes állásban, minden okos ember maga alakíthat véleményt arról, mi a türelmesége vallási dolgokban.

Amiről beszélnek.

A kedves rokon.

E rovatnak ma kivételképpen új címet kellett volna adni, helyesebben mondva megazeméyesíteni kellett volna, körülbelül így: „Akiiről beszélnek.” Mert a mai eset szereplőiről az utóbbi időben nagyon sok szó esett Aradon. Egy idősebb hölgyről és két fiatal, 16—18 éves leányról van ezúttal szó, akik négy-öt héttel ezelőtt tűntek fel Aradon és dacára az élénk orfeum szezonnak és a feltűnési viszkegben szenvedő orfeumasíllagok veraengésének, az aranyifjúság körében mégis élénk érdeklődésre találtak. Különösen a két fiatal leány, akik elég csinosak is voltak, hogy az érdeklődést ki is érdemeljék. Nap nap után megjelentek az egyik aradi kávéházban majd kilebegték a korzóra, azután eltűntek és csak a mozinyitáskor tűntek fel ismét. Ilyenkor azonban már férfi is volt velük, sőt minden alkalommal más és más férfi. De hogy kik ők és merre van hazájuk, azt az ismerőseik ép úgy nem tudták megmondani, mint azok, akik csak látásból ismerték őket.

A találgatásoknak természetesen se vége, se hossza nem volt. Hogy a vélemények legnagyobb része különösen a foglalkozást illetőleg nem a legbizalmasabb volt a leányokra nézve, az bizonyos. Ez a véleményt megerősítette a harmadik nőnek jelenléte, akit Aradon nagyon sokan ismertek abból az időből, mikor még fiatalabb volt és a gyenge oldalán élt. Gyenge oldala volt pedig neki: a férfi és a pénz. Természetesen együttvéve.

De hát elvégre is azért titok a titok, hogy kit derüljön. Az ismeretlenség nimbusza sem tartható örökké, hisz előrelátható volt, hogy a *die Sonne bringt es an den Tag* igazsága most is csak be igazolást fog nyerni. És lehullott a rejtélyes fátyol. Bizony nem inkognitóban utazó hercegnők ők, de még csak partivadász milliárdos kisasszonyok sem, hanem egy más városbeli, egyszerű hivatanok leányai, akik az idősebb hölgynek (állítólag a nagynénjük) kalauzálása mellett boldogítják a férfinemet. Sőt állítólag ebből élnek.

Ez pedig egy érdekes feljelentés révén derült ki, amelyet az idősebb hölgynek egy Aradon élő öccse tett a rendőrségnél. Boszúból tette e vagy erkölcsi felháborodásból, vagy mert nem voltak hajlandók a hasznát vele megosztani — nem tudjuk. Tény, hogy beállított ma Hoffmann Győző rendőrhadnagyhoz a megkereszte tőle, vajjon Magyarországon, de különösen Aradon törvénybe van-e már iktatva — a szabad szerelem?

— Miért kérdi uraságod ezt tőlem? szólott Hoffmann.

— Mert ha nincs, akkor feljelentést tennék két hölgy ellen, akik hívei a szabad szerelemnek, de annyira felvilágosodottak, hogy csak — pénzért árulják.

Minthogy pedig szabadon szeretni csak rendőrség engedélyével szabad, ma beldézték őket a városházára. A megrémült leányok legnagyobb felháborodással utasították vissza a vádat és minthogy sem pro, sem kontra bizonyíték nem volt, a rendőrség az eljárást megszüntette ellenük.

Pedig hát bizonyíték ide, bizonyíték oda, a diszkrét megjelenésnek és az ártatlanság látszatának legkevésbé sem lehet hitelt adni. És úgy hisszük, van már Aradon egynehány férfi, aki sok érdekeset tudna regélni csókokról, ölelésekről...

Onkéntelenül is a *Vöröslili* kupléját eszünkbe a kis ártatlan bakfisról, aki féltékeny szorongatja kezében a „Musik” felírásu táskát, miközben lopva a férfiakra kacsiat. És eszünkbe jut a refrén:

Musik, muzik, muzik, muzik,
Igy járnak most a kis alamoszik;
A férfi utánuk kusszik
S ha nem sokáig alkusszik —
... Hát elesattannak a puszik,
— Puszik!

BIRTOKABÓL kiforgatott földesur.

Egy fővárosi bank üzelmei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 17.

Makray László, az ismert nevű zeneszerző és hunyadmegyei nagybirtokos a budapesti rendőrségen följelentést tett egy lipótvárosi bank-szövetkezeti igazgató és egy banktisztviselő ellen uzsora vétsége és zsarolás büntette miatt. Makraynak Hunyadmegyében ötezer holdas birtoka van, amelyről azt tartják, hogy első foglalású birtok és amelyhez a család nagyon ragaszkodik.

A közelmúltban a Makray familiának egy bonyolult örökösödési pere volt, amely hosszú ideig húzódott és a családnak sok pénzébe került, úgy hogy Makray László kénytelen volt ismételt kölcsönt felvenni. Így került összeköttetésbe a lipótvárosi szövetkezettel, amely harminckétezer korona hitelt nyújtott az ingatlanokra.

Makray időközben külföldre utazott és mialatt ő távol volt, a szövetkezet elárvereztette a nagy területű és értékes családi birtokot. Amikor Makray hazajött, tudta csak meg, mi történt. Kétségbeesetten fordult fűhöz-fához, mert az ötezer hold kiterjedésű birtokot ravasz módon úgy árvereztették el, hogy az egészet a szövetkezet vette meg potom kétszázezer koronáért.

A birtok elkótyavetyélése tudomására jutott a pénzügyi és a földmívelésügyi kormányzatnak is, mert a kincstárnak a Makray-birtok közvetlen szomszédságában nagy ingatlanai vannak. A kincstár ekkor megbecsülte a birtokot és midőn a szakértők megállapították, hogy félmillió koronánál is többet ér, utóajánlatot tett és így megakadályozta, hogy a birtok a szövetkezet kezére jusson.

A kincstár kifizette a bekebelezett adósságokat és az árvereltető szövetkezettel Makrayval együtt egyezkedni kezdett. A bank azonban nem fogadta el a harminckétezer korona tartozást, amellyel az ingatlanokat annak idején megterhelte, hanem még harminckétezer koronát követel jutalék és különféle pótlékok címén. E körül az elszámolásnál Makray és a szövetkezet között differenciák támadtak, amelyek következménye most az lett, hogy Makray a bank igazgatóját és ama főtisztviselőjét, aki az odíózus ügyletben segédkezett, feljelentette zsarolás és uzsora miatt.

KIRÁLYGYAKORLATOK.

A döntő ütközet küszöbén.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 17.

A két ellenséges hadtest között a mai napon már teljes vehemenciával folyt a harc. Az eddig érkezett jelentések szerint a csapatok a leghonyolultabb sztratégiai feladatokat sikerrel oldották meg és a mai napon az északi fél megakadályozta a déli fél két szárnyának egyesülését. A király rendkívül meg van elégedve a csapatok viselkedésével s a Brestyánszky huszárokat dicséretével tüntette ki.

A hadgyakorlatok lefolyásáról a következő távirataink érkeztek:

Veszprémből jelentik: A király délelőtt kilenc órakor a püspöki palotából nyitott udvari fogaton Bolfras főhadsegéd kíséretében a hadgyakorlatok terepére Hajmáskér felé ment. Egy másik kecsiban Kerzi udvari orvos követte. Hajmáskér közelében a mai nap folyamán döntő ütközetekre kerül a sor.

Ferenc Ferdinánd főherceg trónörökös tegnap is rendkívüli testi kitartásának és szellemi elevenségének adta tanujelét. Reggeli hat órától délután 3 óráig szakadatlanul a hadgyakorlatok terepén volt, 3 órakor egy negyedórai lunchre hazatért, azután újból a hadgyakorlatok terepére ment, ahol késő estig működött és a hadgyakorlatok fővezérletét látta el. Ejjel fél 10 órakor pihenőre tért s ma reggel 3 órakor ismét lóra ült és a hadgyakorlatok területére lovagolt.

Az éj folyamán érkezett jelentések szerint ma fognak végbemenni a döntő ütközetek, úgy hogy immár meg van állapítva, hogy a hadgyakorlatok holnap véget érnek. Ezenfelől már az elutazásra vonatkozólag is intézkedések történhetnek. Öfelsége péntek délután két órakor hagyja el Veszprémet és Budapestre utazik, a trónörökös pedig péntek délután négy órakor Hajmáskérre. Blümbach kastélyba megy.

Hajmáskérről jelentik: A hadgyakorlatok vezetése délelőtt 10 órakor helyét változtatta. A csapatok új állása következtében a hadgyakorlatok vezetése, élén Ferenc Ferdinánd főherceggel a Veszprémtől keletre fekvő Kilátó-hegyre ment, ahol továbbra is megmarad. A csapatok rendkívüli teljesítése ellenére is a légénység kitűnő állapotban van és mindenfelől jönnek a jelentések, hogy a csapatok a legjobb kondícióban vannak.

Az éjjel a déli hadsereg kombinált hadteste megtámadta a 33. gyaloghadosztályt, úgy hogy ezek vad futásnak eredtek és a Mogyórhegy felé kellett hagyniok. Reggel a csapatok megmozdultak. A kombinált hadtest és az északi hadsereg főereje közt egyrészt s a déli hadsereg főereje és az északi hadsereg gyengébb része közt másrészt ma a délelőtti órákban ütközetek voltak.

Veszprémből táviratozzák:

Ma délben heves harc folyt, amelyet a király és környezete a Veszprémhez közel fekvő Nagy-kilátó hegyről szemlélte. A déli hadseregnek tegnap Vámosig visszavert lovashadosztálya ma újból előre nyomult.

A király reggel a püspöki rezidenciából kocsin elindult Hajmáskér felé, de utközben találkozott az automobilon ülő Ferenc Ferdinánd trónörökössel, aki az uralkodónak jelentést tett az éjjeli történetekről s arra kérte ő felségét, hogy a tizen-

harmadik hadtestnek Veszprém felé való közeledését s annak a kombinált hadtesttel való együtt működését a Veszprémtől délkeletre fekvő Nagy-kilátó helyről szemlélje. A király ekkor kiszállt kocsijából és a trónörökös automobiljára ült, amelyen a Veszprém felé menő országúton, majd a Kilátó-hegy felé vezető úton haladt tovább. A hegyen az uralkodó lóra szállt s ellovagolt a hegy tövében álló 2. lovashadosztály előtt.

A Kilátó-hegy tetején sátrat rögtönöztek, amelybe a király délfelé bevonult s onnét nézte, mint fejlődik a harc. A trónörökös kíséretében volt Károly Ferenc József főherceg is.

A hadvezetés mostani pozíciója közvetlenül Veszprém térségében van. Délutánra várható a döntő ütközet kifejlődése. Az idő meglehetősen kedvezőtlen, hideg szél fúj, de a közönség mindamellett rendületlen kitartással várja a harc kimenetelét.

A mai délután.

Veszprémből jelentik: A király a gyakorlatok alatt a Brestyánszky lovashadosztályt nagyon megdicsérte és a katonáknak a szavakkal fejezte ki megelégedését:

— Fiúk, igazán szépen dolgoztok!

Délután öt órakor a püspöki palotában udvari ebéd volt, amelyen a katonai méltóságokon kívül a hatóságok fejei is részt vettek. A király az ebéd alatt igen jó kedvű volt és élénken társalgott szomszédaival. Növelte az ebéd ideje alatt a kedélyes hangulatot, hogy a nyitott ablakon egy bagoly repült be az ebédlőbe és ijedten röpködött jobbra-balra, ami az uralkodót igen jó kedvre derítette. A király egészségi állapota egyébként kitűnő, a köhögés teljesen elmúlt.

A ma délutáni hadgyakorlatok eredőnye, hogy míg a déli fél két hadtestének egyesülését az északi félnek sikerült megakadályozni, addig a nyugati szárnyon az északi fél a déli hadsereget Kádária községen keresztül közel Hajmáskérig visszaverte.

Széchenyi László grófot és nejét, Wandersbill Gladyst, akik automobilon a hadgyakorlatok területén időznek, kisebb baleset érte. A gróf egy hídon megakart fordulni a géppel, de az autómobil nekiment egy bidoszlopnak oly erővel, hogy a gróf és neje majdnem kibuktak a kocsiból. A gróf párnak az ijedtségen kívül nem történt baja, de az autómobil elromlott, úgy, hogy a grófnak lovon, nejének pedig kocsin kellett a városba visszatérni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A makói színház Makóról jelentik: A makói Hollóssy Kornélia színház jövő évi szezonja felett ma döntött a színügygyámoltó egyesület választmánya és a színházat újból, egyhangulag a most itt működő Maridazy Miklós kecskeméti színházvezetőnek adta át.

* A mai Róma. Előkelő műveltségben részesült pénteken és szombaton este a közönséget a Uránia színház igazgatósága. Bemutatta Balla Ignácnak, a kiváló poétának gyönyörű darabját, A mai Rómát, mely a tavasszal került színre a budapesti Uránia színházban és óriási sikert aratott. A darabot a kitűnő szerző személyesen olvassa fel. A mai Róma vonzó leírásban ismerteti meg a modern világvárost, melyben bár két különböző világot él, harmonikusan fér meg az óvszázados tradíciókon nyugvó papság és az új hatalom, a Savoya-dinastia. A darab bemutatja az Örök város modern életét és a nagy kontrasztot, a Vatikán rejtelmességét, titokzosságát. Rendkívül érdekes téma, melyet avatott művész kézzel dolgozott fel Balla Ignác, aki hosszabb ideig élt az Örök városban. A nagyszerű darabot remek színes vetített és meglepő szép mozgóképek illusztrálják. A mai Rómát rendkívül gondos előadásban mutatja be az Uránia színház. A katonazenekar már próbákat tart a darab stíluszerűen összeválogatott zeneszámaiból. Az előadás pénteken nyolc órakor kezdődik és tíz órakor ér véget. Délután az új mozgókép műsor szórakoztatja a közönséget.

gét, titokzosságát. Rendkívül érdekes téma, melyet avatott művész kézzel dolgozott fel Balla Ignác, aki hosszabb ideig élt az Örök városban. A nagyszerű darabot remek színes vetített és meglepő szép mozgóképek illusztrálják. A mai Rómát rendkívül gondos előadásban mutatja be az Uránia színház. A katonazenekar már próbákat tart a darab stíluszerűen összeválogatott zeneszámaiból. Az előadás pénteken nyolc órakor kezdődik és tíz órakor ér véget. Délután az új mozgókép műsor szórakoztatja a közönséget.

Félegyházai angyalcsinálók.

Az orvos büne.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 17.

Az Aradi Közlöny mai számában írunk azokról a förtelmes bűnökről, melyeket a hatóság Kiszindia községben leplezett le. Aradmegyében is veszedelemmel fenyeget az „egyke” s hogy terjedjen a nép között a gyermekpusztítás, arról gondoskodnak kapzsi és pénzsóvár emberek, kik segédkezet nyújtanak a magzatelhajtáshoz. Hasonló bűnökkel van teli az országnak minden része. A nagy elszegényedésnek ez a biztos jele mindenütt napfényre kerül. Kiskunfélegyháza társadalmát ejtette izgalomba most egy ilyen bűnügy, melynek szereplője az ottani orvos. A „Nap” ma megjelent számában hozza nyilvánosságra a megdöbbentő esetet s a következőket írja:

Amint kiderült, Kiskunfélegyházán, ebben az egészen kicsiny városkában, ahol minden ember ismeri a másikat, minden ember tudja a másiktól a véseit, dolgaikat és az egész városban két vagy három orvos van, ugyanazon bűnösek fordulnak elő, mint a millión lakosú fővárosban. Kiderült, hogy a két vagy három orvos között is vannak bűnösök és vannak olyanok, akik bűneikkel inkább Budapestre voinának valók, mint Félegyházára.

A Lehel-utcai városi szülész nő bejelentette a rendőrségen, hogy egy Bigura Vera nevű fiatal leány éjszaka kimondhatatlan kínok között szállást kért nála; alighogy bebocsátotta magához, rosszul lett és kevés idő múltán egy négy-öt hónapos magzatot szült. A leány megvallotta, hogy Czobos Károly és Kranovits Dezső angyalcsináló doktorok 100—100 koróra díj lefizetése ellenében törvény által tiltott, bűnös operációt végeztek rajta, aminek következtében történt a katasztrófa. A szerencsétlen leányt, akinek életveszélye maradásához kevés a remény, most a városi kórházban ápolják. A bűnös doktorok ellen megindították a vizsgálatot.

A Nap tudósítója a kiskunfélegyházi rendőrséghez fordult felvilágosításért. Tarjánai rendőrbiztos a következő felvilágosítást adta:

— Tabi József dr. városi orvos tette meg a feljelentést a rendőrségen Kranovits Dezső dr. orvos ellen. A vizsgálatot a rendőrségen Paár alkaptány vezette. Most már átkerül az ügy a rendőrségről az ügyészségre; a vizsgálóbíró folytatja a kihallgatásokat, de mindeddig nem tartóztatott le senkit sem. A leány állapota életveszélyes.

Kiskunfélegyházán nagy feltűnést keltett a közismert orvosok leplezése. Valószínű, hogy letartóztatják a bűnösöket.

Orosz „kolerabeteg” Budapesten.

Riadalom a Royalban.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, szeptember 17

Tegnap egy nagy budapesti szállodában, a Royalban — mint fővárosi tudósítónk jelenti — óriási riadalom volt. Megjelent a fertőtlenítő intézet egy kocsija, kiszállt belőle két ember, akik egy Oroszországból idejött vendéget kerestek, *Mentschikoff* Nikolát. Az orosz embert ugyanis azzal gyanúsították meg, hogy az orosz határon át magával hozott egy csomó kolera-bacillust. Az állítólagos bacillusoktól megijedve, egy vendég azzal fenyegetett, hogy telelarmázza az országot, ha a Royal intézősége nem tesz lépéseket az iránt, hogy a muszka megvizsgáltassék. A Royal igazgatósága azonnal elkülönítette, majd orvosi vizsgálat alá vettette *Mentschikoff* Nikolát. Egyetlen kolera-bacillus sem volt föllelhető benne.

— Tökéletesen koleramentes — adta le véleményét a doktor.

Ez a kijelentés a vendégek között, akik már azon voltak, hogy elutaznak, általános megnyugvást keltett. De nem nyugtatta meg a félnék urat, aki követelte még azt is, hogy az orosz ruhája dezinficiáltassék. Egy óra nem telt belé és már ott állt a fertőtlenítő intézet fekete kocsija a Royal bejárója előtt. *Mentschikoff* urról leszedtek minden darab ruhát, nem kimélve a gallért és manzsettát sem.

A szegény, megvizsgált, elkülönített és ruhájától megfosztott ember éktelenül lármázni kezdett, persze orosz és részben francia nyelven.

— Mégis botrány, hogy az emberrel így bánnak el egy alkotmányos országban, holott az még Oroszországban sem fordul elő, hogy valakit pörére levetkőztessenek.

Az orosz hamar megnyugtatták, kapott ruhát, fehérét és felsőt egyaránt. A fertőtlenítő intézetből pedig két óra múlva már vissza is hozták a gőzben, vízben tisztított ruhaneműt és podgyászát.

A nagy magyar előzékenység azután olyannyira meghatotta *Mentschikoff* Nikolát, hogy most már esze ágában sincs elhagyni ezt az alkotmányos országot.

DIVATLEVÉL.

Arad, szeptember 17

Ilyenkor a különösen az idei szeszélyes nyár után, mindenki, aki hegyvidéken nyaralt és még nem kell hazasielni, elmegy a tenger mellé, hogy a nagyon kellemetlen, hideg, esős nyár után, biztosítva legyen amennyire lehet az őz szeszélyei ellen. Különösen szeptemberben és októberben élénk az Adria partja és ilyenkor mutatja be az előkelő hölgyvilág az újdiva őszi ruhákat. Persze este és kirándulásra a tengeren; mellőzhetetlen a melegebb ruha és ezért látjuk ott a ragyogó napfény mellett is hamarabb a szép őszi ruhákat, mint másutt.

A nyár világos, színpompás öltözékét most meglehetősen komoly őszi divat követi; tompább a színezés és egyszerű a forma. A rövid ujjat felváltotta a hosszú, nagyon szűk, sima forma, melynek egyetlen dísz a sek apró gomb és majdnem a könyökig érő s a kézre bodrosodó, sűrű fehér plüsszofor.

A boleroit kizsírította a sokkal komolyabb, hosszú lebbenyés kabát. A szoknya két részből áll, vagy be van rakva, a felső részében szorosan a testhez simuló, a dísz pedig zsinór és paszomány. Az oly nagyon sokáig kedvelt posztót a régebben divatos volt homespun és diagonal sevíó váltotta fel. A kabát s a köpeny félig testhez álló, egyszerű sál, vagy vándorgallérral és kevesebb az elüti mellény, mint azelőtt.

A mellényt ugyanis már nem varrják be oly rendszeresen, mint eddig a kabátos ruhába és nem utánozzák mindenféle betétet, hanem valóságos mellényt viselnek a kabátos ruhákhoz amelyek aztán lehetnek tetszés szerint tarkák is, hogy az öltözék komolyságáért kárpótoljanak.

Láthatunk mellényt tarka mintázatú japán selyem szövethől vagy sima selymet japán himzéses; buzavirágok, cseresznyepiros vagy smaragd-zöld bársony, vagy antik damaszköszövési mellényt. Van sok olyan mellény is, mely művészi minták után szőtt szövethől készül és ezek az igazán értékesek.

A kabát alatt ezután is viselik majd a fehér túll vagy himzett blúz, amely már oly régen divatos és amely, minthogy csinosabb és célszerűségben nincsen párja, divatos lesz egész télen is. A sok mindenféle új mintájú szövet és selyem, mely tulajdonképpen mind blúznak volt szánva, erre a célra aligha lel alkalmazást. E helyett ebből az anyagból varrják majd a csinos, kerekaljú viselőruhát, melyet kiegészít a színben megfellelő, térdig érő elegáns köpeny vagy hosszú lebbenyés kabát. Ha a rendszeren szeszélyes őszi időjárásra gondolunk, ennél kellemesebb, alkalmasabb ruhát el sem képzelhetünk.

KIRÁLYI POFON.

A megtagadott milliók miatt. — A fiatal főherceg kikapott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 17

A trónok világától messze, messze élő egyszerű emberek el sem tudják képzelni, hogy királyoknak, császároknak akadátnak éppen olyan gondjaik, bajaik, mint kisebb rangban, módban élő halandóknak. Pedig az élet nem válogatós s but, keservet, szeszélyesen bár, de kicsinynek-nagynak osztogat s kelletlen indulatektől, mindennapi bosszúságtól a magasságban uralkodókat sem kiméli meg. Az ilyen házidolgok ritkán jutnak azonban a nyilvánosságra, sokszor pedig nem is egészen úgy, amint valójában megesnek. Ezuttal egy newyorki lap, a *Morgen Journal*, éppen *Ferenc Józsefről* talál föl olvasóinak egy históriát, amely azt árulja el, hogy a király éppenséggel nem tűri el a háza fiatalabb tagjainak könnyelműségét s ebben a tekintetben nem ismer tréfát. Ez az amerikai lap most ideérkezett egyik számában csak ezt a táviratot közli:

Bécs, augusztus 29. *Ferdinánd Henrik* főherceg, a volt százsz trónörökösné és *Wölfling* Lipót legfiatalabb öccse, a napokban kihallgatáson jelentkezett Bécsben a felségnél és két millió koronát kért *Ferenc József* császártól adósságainak a kifizetésére. Azzal is fenyegetődzött, hogy agyonlővi magát, ha a császár nem teljesíti a kívánságát. A császár azzal felelt, hogy a harminc éves főherceget — *arcuköltötte*.

A pofont a császár azonban nem tartotta még elég büntetésnek a főherceg eljárásáért s hogy még nyomaté-

kosabbá tegye az esetet, amely természetesen négy szemközti történt meg, elmondotta. Azonkívül levelet is íratott *Ferdinánd Henrik* főhercegnek, amely szerint a császár egyetlen fillért sem hajlandó adni könnyelműen csinált adósságok kifizetésére.

Szóról-szóra ezt mondja el a távirat. Mennyiben fedi a históriai hűséget ez a tudósítás, azért a newyorki lap bécsi embere tegye tűzbe a kezét. Annyi bizonyos, hogy:

1. Az említett ifjú főherceg semmiféle végzetes cselekedetet nem követett el.

2. Függetlenül ettől a históriától egy kellő pillanatban elcsattant pofon már sok hibás dolgot billentett helyre.

3. *Ferenc József* — mint ismeretes — dinasztájának gavalléros feje, de — minden vonatkozás nélkül erre a milliós afférre — csakugyan nem pártolja a jogász adósságcsinálásokat.

HIREK.

Kifosztott borkeresoedő.

Kilencven ezer koronás lopás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 17

Megírult, hogy *Friedmann* Ignác miskolci borkereskedőtől Karlsbad felé való utastáiban néhány nap előtt a vonaton nagyobb összeget elloptak. A nyomozatot ez ügyben a karlsbadi, illetve a bécsi rendőrség vezeti.

A bécsi rendőrigazgatóság megkeresésére *Friedmann* Ignác borkereskedő: — mint Miskolcra jelentik, — Horváth Károly rendőrkapitány ma kihallgatta. *Friedmann* Ignác a lopás részleteit a következőkben adta elő:

Folyó évi szeptember hó 10 én este 10 óra 25 perckor Bécsben a *Frans Josepf* Bahnhof gyorsvonatán egy II. osztályú fülkébe felszállt, hogy Karlsbadba utazzék. A fülke ekkor még üres volt. Köszövélenül utána felszállott a kocsi négy elegáns öltözött németajku egyén, majd utánuk, illetve velük együtt egy 9-10 év körüli fiú gyermek, ezután pedig egy 86-88 év körüli férfi egy 25-26 évesnek látszó elegáns nővel.

Amikor a vonat elindult, *Friedmann* az ajtó mellett ülte elaludt és csak hajnali 4 óra tájban *Gmundennél* ébredt fel. Ekkor már csak az utóbb érkezett férfi és nő voltak a fülkében. A férfi felszólította, hogy feküdjék le és ne aludjon üve. *Friedmann* lefeküdt és csak *Pilsen* állomáshoz közel ébredt föl. Ekkor már csak egyedül volt a kupásban, utitársai időközben kiszálltak a vonatból. Önkéntelenül a zsebéhez nyúlt és észrevette, hogy krokodilbőrből készült tárcája, 89000 korona készpénzzel (az egész összeg eszesbankjegy) eltűnt. Ezenkívül a tárcában volt még egy darab 6000 és egy 7000 koronás váltó, melyeken *Klein Zigmund* mint elfogadó és *Friedmann* Ignác mint kibocsátó volt aláírva.

Friedmann azonnal jelentést tett a lopásról a kalmaznak, akivel átkutatták az egész vonatot. *Friedmann* utitársát, a férfit és a nőt, valamint a többi négy utas közül két férfit és a fiút feltalálták egy III. osztályú fülkében. Ezek ekkor azt állították, hogy nekik III. osztályú jegyük volt s csak azért szálltak be először a II. osztályú fülkébe, mert a vonat elindulásakor a III. osztályú kocsi telve volt. A lopásról azonnal távirati jelentést tettek a pilseni, gmundeni és a karlsbadi rendőrségeknek.

— Friedmann gyanúja az, hogy a lopás Gmunden és Pilsen között történt s azt valószínűleg az a férfi és nő követthette el, akik felszólították, hogy feküdjék le s úgy aludják.

A miskolci rendőrség a kihallgatási jegyzőkönyvet átteszi a bécsi rendőrigazgatósághoz.

— Ha király a vendég. A király, tudvalevőleg, most Hornig Károly veszprémi püspök palotájában lakik — s ott is marad, míg le nem fuvalja a nagy hadgyakorlatot.

A hivatalos lap mai számában pedig ez a királyi kézirat jelent meg:

Kedves gróf Zichy!

Hornig Károly báró belső titkos tanácsosom, veszprémi püspöknek Lipót-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten, 1908. évi szeptember 15-én.

Ferenc József s. k.

Zichy Aladár s. k.

Annyi bizonyos, hogy nem akármelyik vendég tudja ilyen módon megköszönni a szíves vendéglátást.

— A pátriárkaválasztás. Karlócáról jelentik: A helyzet még mindig nincs tisztázva. A radikálisok folyton tanácskoznak, de nem tudnak megegyezésre jutni. Az éjjel is sokáig együtt voltak és főképp Balla főispán és Tomics Joss igyekeztek a renitenskedőket kapactól, hogy Bogdánovicra szavazzanak. A radikálisok most valóságos szék-utcaba jutottak. Ugyanis, ha nem választják meg Bogdánovicot, akkor a kormány a kongresszust feloszlatja és könnyen lehet, hogy az új választásoknál a radikálisok kisebbségbe jutnak és ebben az esetben elvesztik a hatalmukat is, melyhez pedig gőrcsösen ragaszkodnak. Ha pedig Bogdánovicra szavazznak, úgy elvesztik népszerűségüket, de az új választásokig a hatalmon megmaradnak és ezen idő alatt erősíthetik pozíciójukat és megvalósíthatják az autonómiában tervezett reformokat. Valószínű, hogy a kisebbik rosszat fogják választani és Bogdánovicot fogják pátriárkának választani.

— A delegációk összehívása. Budapestről jelentik: A delegációkat a király hír szerint október 4-ére fogja összehívni. Ezen a napon fogja az uralkodó a két parlament országos bizottságát a budai várban fogadni.

— Az új véderőtörvény. Budapestről jelentik: Az új véderőtörvény tervezete teljesen elkészült. Az új véderőtörvény a kétlévi szolgálati időn alapul, mely egyelőre csak a gyalogságnál fog életbe léptettni. A lovasságnál és tüzérségnél azonban a háromlévi szolgálati idő továbbra is megmarad. Természetes, hogy a kétlévi szolgálat az újoncjutalék felemelését fogja maga után venni. Az évi újoncjutalékot a hadügyminiszter a mostani száz ezer emberről százhatvan ezer emberre kéri felemeltetni. E szerint a közös hadsereg és a két honvédség részére az évi újoncjutalék 214.000 embert fog kitenni s a hadsereg békeleltáma 420.000 emberre fog emelkedni. Az új törvénytervezet a büntető eljárást is reformálja. A magyar ezredék hadbírósgátnál a magyar tárgyaló nyelvet rendszerezik, hivatalos nyelvnek azonban a német fog megmaradni. Az egész véderőreform költségét körülbelül nyolcvan millió koronára teszik.

— Merénylet egy köztársasági elnök ellen. Newyorkból jeleink: San Salvadorban bombamerénylet követtek el Guatemala köztársaság elnöke ellen. A merénylet pokolgépet kötött össze a telefonvezetékekkel s midőn Caprera el-

nök a telefonhálózati kagylót feléhes emelte, a bomba felrobbant s az elnököt a falhoz vágta. Caprera több súlyos sebet szenvedett, de állapota nem életveszélyes. Több gyanús munkáskülsejű embert letartóztattak s hamarosan rájuk bizonyították a merényletet. Valamennyiüket halálra ítélték. Tegnap kellett volna a kivégzésnek megtörténnie, de az elnök az utolsó pillanatban megkegyelmezett nekik.

— Mándy Lajos lemondása. Budapestről jelentik: Mándy Lajos, nyugalmazott miniszteri tanácsos ma este lemondott a Magyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankja Részvénytársaság elnöki állásáról, mely azáltal, hogy a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja, ahol ő szintén elnök, belépett a bankkartelbe, Mándyra nézve összeférhetetlenné vált. A lemondást a Központi Hitelbank rendkívüli igazgatósági ülése fogja tudomásul venni.

— A sikkasztó miniszter. Kopenhágából jelentik: Megállapították, hogy Alberti volt igazságügyminiszter csalásainak összege összesen tizenháromezer millió koronára rug. Alberti a banknál annál könnyebben vezethette be a könyvekbe a hamis tételeket, mert az összes könyvek és számlák revizióját maga végezte. Alberti magánlakásának a pompás berendezéséből semmitsem lehetett a csődtömegbe bevonni, mert Alberti ezeket a drágaságokat már rég feleségére íratja.

— Szluháné orvosát letartóztatták. Budapesti tudósítónk jelenti: A napokban gyanús körülmények között elhalt Szluha Pálné holttestét felboncolták és megállapították, hogy a feltűnő szép asszonynak magzatelhajtás okozta a halálát. A titkos operációval Bolgár Odön dr. fővárosi orvost, az urnő kezelőorvosát gyanúsították. A rendőrség mára idézte be Bolgárt, akitnek kihallgatása egész délután tartott. Az orvos tagadja, hogy a műtetet ő végezte s azt állítja, hogy ő csupán kezelte az asszonyt. A rendőrségnek azonban több bizonyíték áll rendelkezésére az orvos bűnösségének igazolására s kihallgatása után Bolgárt előzetes letartóztatásba helyezték. Az orvosnak ez egyébként nem az első dolga a rendőrségen. A vagyonos orvos ugyanis régebben uzsoráskodással foglalkozott s e miatt egy ízben hatszáz korona pénzbírságra ítélték.

— Kragulyevics előkelő barátja. Nasse berlini rendőrségtitkára ma újból Budapestre érkezett és jelentést tett a főkapitányságon berlini kutatásai eredményéről. Beigazolta, hogy Kragulyevics állítása az Engel meggyilkolása napján való tartózkodásáról egyáltalán hazugok. Azokon a helyeken, ahol állítása szerint a kritikus napon megfordult, senki sem emlékszik rá, ellenben a meggyilkolt tejkereskedő egész háznépe emlékezik arra, hogy Kragulyevics a bűntény elkövetése napján többször látták a házban. Az ügy egyébként még érdekesebb kezd lenni, Kragulyevics ugyanis nyolc előkelő főúrost urat nevezett meg, akikkel szoros barátságban állott s akik őt állandóan anyagi támogatást. Ezek között szerepel egy országgyűlési képviselő, aki régi grófi család sarja s egy magasrangú miniszteri hivatalnok. A nyolc urat a rendőrség holnapra idézte be kihallgatásra.

— Nagy lopás a nagyváradi gyorsvonaton. Nagyváradról jelentik: Tegnap délután a Budapestre induló gyorsvonaton utazott el Nagyváradról Geiringer János biharudvari földbirtokos. A vonat indulása után a berettyóújfalui állomáson észrevette, hogy a pénztárcája, melyben

1400 korona pénz volt, eltűnt. A meglopott birtokos rögtön táviratozott Nagyváradra s a rendőrség megindította a nyomozást. Kétségtelemnek látszik, hogy a vasúti lopást Miskolc István többször büntetett vasúti tolvaj követte el, aki Berettyóújfalun együtt utazott a birtokossal s onnan visszautazott Nagyváradra. A rendőrség alapos gyanu alapján a hírhedt vasúti tolvajt letartóztatta.

— Az aradi só- és vámhivatal a kincstári palotában. Mint ismeretes, az utóbbi időben bizonytalanná vált az aradi só- és vámhivatal elhelyezése. A pénzügyminiszter most úgy döntött, hogy a sóhivatal a pénzügyigazgatósági palota helyiségeiben lesz és erre való tekintettel a palota Erzsébet körút szárnyán építendő só- és vámraktárak építményeire az árlejtést kiírták. A pályázat az idén október 7-én délelőtt 10 órakor jár le. Ajánlatokat az aradi pénzügyigazgatóhoz kell benyújtani. (A pályázat feltételei megtudhatók a pénzügyigazgatóságnál.) Ezzel kapcsolatosan arról értesülünk, hogy amikor a jószágigazgatóság kiköltözik a pénzügyi palotából, akkor a pénzügyi palota megüresedő helyiségeiben a hivatalnokok kapnak lakást.

— Halálos gyógyszer. Vostyindr Vaszilje gurbal földműves elment Szőlős községbe, hogy felkeresse Zeuk Demetriát, egy híres kuruzsló asszonyt s gyomorbetegsége orvosságát kérjen tőle. Az asszony valami kotyvalékot látott meg a beteg emberrel, aki az áltól oly rosszul lett, hogy hazamenve ágyának esett és másnap nagy kínok között meghalt. A vén asszonyt, aki a szerencsétlen földműves halálát okozta, letartóztatták, Vostyindr holttestét pedig felboncolják, hogy megállapítsák, milyen mérget tartalmazott az a folyadék, amelyet gyógyszer gyanánt kapott.

— Kolera Oroszországban. Odesszából jelentik: Két halálos kimenetelű betegségről bakteriológiai vizsgálatok alapján megállapították, hogy kolera forgott fenn.

— A vidéki hírlapírás köréből. Herczeg Jenő, a vidéki hírlapírás régi munkása megvált a kolozsvári „Újság” től, melyet hat éven át szerkesztett és most saját szerkesztése és kiadása mellett „Erdélyi Újság” cím alatt napilapot indít Kolozsvárott, melynek első száma e hó 20-án jelenik meg.

— Százötvenéves teknősbéka. Fiuméből jelentik: A dalmát tengerparton Narento mellett a halászok egy 200 kgr. súlyú, 142 centiméter hosszú teknősbékát fogtak ki, mely az eddig kifogott teknősbékák közt a legnagyobb. A vizsgálat megállapította, hogy a teknősbéka legalább 150 éves. Preparálás végett ma Budapestre szállították.

— Versenyárgyalások építkezésekre. A glagováci róm. kat. templom javítását a f. évi szeptember 1-én tartott árlejtésen az egyedüli ajánlattevő Burján Antal glagováci kőművesmester vállalta az 1406 kor. 89 fillér előirányzati árára. — Dombóváros község előjárósága f. é. szeptember 10-én árlejtést tartott község-házának 16.018 kor. 23 fillár költség keretén belül leendő felépítésére. Ajánlatot tettek: Lipák Gábor Pál (Békéscsaba) 16.999 kor., Probst Mihály (Arad) 18.581.11 kor., Lenkey Antal (Arad) 20.286.38 kor., Lipák János (Békéscsaba) 19.000 kor., Kukla Antal (Etelek) 17.620.05 kor., Juhász János (Makó) 18.700 kor., Dávid Jakab (Gyula) 17.000 koronával, más pótmunkákkal együtt, melyek levonása után az ajánlati összeg csak 15.809.90 korona, miért is mint legelőnyösebb ajánlat az utolsó fogadtatott el.

— Jótékony adomány. Goldschmidt József, a sárvári cukorgyár iredifőnöke 10 koronát küldött lapunkhoz Plesch Herman elhalálozása alkalmából, hogy azt az aradi zsidó flu árvaházhoz juttassuk koszoru megváltás címén.

MESZET!

Minden építő vállalkozó,

kinek kell jó
jó kiadó
kőmentes

mész,
mész,
mész,

szép fehér
jó köterővel bíró
az országban legjobb

mész,
mész,
mész,

az rendeljen egy próba-waggon meszet

ENGELSTEIN R.

mészgyárosnál Körösbányán.

2832

— A nagyérdemű közönség becses figyelmébe A gyermekvédő al. p. javára felajánlott a gyermeknapok alkalmából, mely szeptember 18, 19. és 20-án lesz, a nálam vásárolt Hófehér figyeltető szerből 25 százalékos, miért is kérem a jószívű emberbarátoknak támogatását a gyermek liga nevében is. Kiváló tisztelettel Nádler Lajos a foglaltató-szer készítője. 3059

— Központi Kabaróban ma lép fel Sarkadi Vilmos színész, mint köpenicki kapitány. Ugyan csak ma este új bohózat kerül bemutatásra.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Brutális csendőrök. Ez év augusztus huszonnyolcadikán Ujszentanna községben két csendőr egy lopás ügyében nyomozott. A tett elkövetésével egy őszentannai földművest gyanúsítottak s elmentek a lakására, hogy a földművest vallatásra fogják. Ez nem volt otthon és a két csendőr a gyanúsított földműves anyósától, Baba Marjucától azt követelte, hogy mondja meg, hol van most a veje. Az asszony azt felelte, hogy nem tudja, mire a csendőrök dühösen az asszonyra támadtak, megfődtve a földre teperték és a szerencsétlen öregasszony talpát véresre verték. Az asszony a két csendőrt úgy a fölétes hatóságánál, mint az aradi ügyészségnél felfeljelentette. Ma adta ki a vádlatát az aradi ügyészség a két csendőr ellen, akiket súlyos testi sértés büntette miatt két vád alá helyezni. A törvényszék vádtaácsa az ügygyel legközelebbi ülésén foglalkozik.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A. J. Pankola. 1908. szeptemberben,

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktörzs.

— Az Aradi Közlöny hírvirát tudósítása. —

Budapest, szeptember 17.

Kínálat elegendő, vételkedv korlátolt. 30 ezer mm. néhány fillérrel olcsóbb áron.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Busa áprilisra . . .	11.58—11.59	11.57—11.58
Busa októberre . . .	11.28—11.29	11.27—11.28
Zab októberre . . .	8.—8.01	8.—8.01
Rosa októberre . . .	9.26—9.27	9.27—9.28
Tengeri májusra . . .	7.22—7.23	7.21—7.22
Rosa áprilisra . . .	9.58—9.59	9.58—9.59

Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény . . . 649.50
Magyar hitelrészvény . . . 747.75

Budapest-kőbányai serteskereskedés.

— Szeptember 17. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig;

total nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 128—129 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 128—130 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 132—133 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Serteslétszám: Szeptember hó 14. napján volt készlet 27 030 darab. szeptember 15. napján főlhajtatott 294 darab. szeptember 15. napján eszálítottott 213 darab szeptember 17. napjára maradt készletben 37,111 darab. A hízott sertés átlag árszáma: lanya.

Iskolai könyvek

használtak is.

legjobban beszerezhetők az összes helybeli és vidéki iskolák tanulói részére 2761

Ingusz I. és Fia

könyv és iskolaszer kereskedésében

Arad, Weitzer J.-utca.

— TELEFON 517. —

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 17. —

Fehér Kereszt szálloda. Szántó Mór utazó Budapest. — Popov Livia magánzó Vinga. — Adorján Imre hírlapíró Kecskemét. — Molnár Béla dr. ügyvéd Budapest. — Goldstein Lipót utazó Budapest. — Ezer Márk utazó Pozsony. — Halas Pál utazó Budapest. — Ledófszky Rezső utazó Budapest. — Török Aladár tanár Budapest. — Várady Odön utazó Budapest. — Perbach Jakab utazó Budapest. — Kammer Szlegrid gyáros Budapest. — Boskovits Ernő kereskedő Budapest. — Moskovitz Emil utazó Budapest. — Saffer Imre utazó Budapest. — Pollák Imre utazó Nagyvárad. — Rózsa Márk utazó Budapest. — Fugyal Nándor honvédkadnagy Déva. — Buchmann Lipót utazó Budapest. — Fenyves Sándor utazó Budapest.

Központi szálloda. Robitzek Kálmán titkár Arad. — Havrek Ernő jószágigazgató Gurahonc. — Lej Miksa utazó Debrecen. — Ungár Károly utazó Budapest. — Fischer Frigyes dr. kir. törv. bír. Ujvidék. — Blumberg József kereskedő Nyiregyháza. — Georgia János gör. kel. esperes Borosjenő. — Kolczeg Béla földbirtokos Diós. — Renner János utazó Budapest. — Friedlander Armin utazó Budapest. — Telegdi Armin utazó Budapest. — Fodor Sándor kereskedő Budapest. — Horoska Ferenc utazó Budapest. — Grosz Ignác utazó Békéscsaba. — Barta Dezső utazó Kolozsvár. — Müller Artur utazó Bécs. — Georgeszku L. kereskedő Budapest. — Steiber Adolf mérnök Lemberg. — Czermák Vince utazó Bécs.

Pannonia szálloda. Ussai Rózi magánzó Temesvár. — Volf Gyula szabó Arad. — Schwarcz József utazó Pozsony. — Steiner János dr. ügyvéd Lippa. — Lichtenstein Ignác magánzó Orosháza. — Sebestyén József dr. ügyvéd Borosjenő. — Gavrik János kárbecső Budapest. — Szellinga György szadatos Temesvár.

NYILTTER.

Kovács és Novotny sörösarnokban

ma, pénteken, 18-án

Phänomen

De Charles Brown

Csodák csodája!

akinek előadása eddig is szenzációs sikert ért el, ismétlődik egészen új műsorral.

A dus műorból kiemelendő:

Az áthidalhatatlanság határán.

De Charles Brown a Mental-Magnetismusban (auto suggestion).

A közönség gondolat átvitele egyik személyről a másikra.

Továbbá:

Ombre Animate. — Az ördög pilulái. A szellemkamara. — A láthatatlan kéz. Tavasz ébredése. — A csoda keze.

Belépti-díj 40 fillér.

Kezdeté este fél 9 órakor.

Hosszabb ideig tartó vasutépítkezéshez

ővadékképes kantinosok

kerestetnek.

Ajánlatok küldendők PONGRÁCZ JENŐ Arad. 3057

Szabadság-tér 3.sz.alatt

II. emeleten

nagy utcai, valamint udvari lakás

kiadó.

3047

Legújabb

angol öltöny szövetek, ugyszintén felöltő szövetek megérkeztek, amelyek

legolcsóbban beszerezhetők

akizárólagos posztógyáriraktárban

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17. sz.

CSALÓ-

dik az, aki azt hiszi, hogy a csunya és rossz karban levő fogakat nem lehet **hófehérre** tisztítani, mert egy kísérlet mindenkit meggyőzhet arról, hogy a törvényileg védett és szabadalmazott

Nádler-féle „Hófehér“

fogtisztító-szer még a legelhanyagoltabb fogat és annak feketeségét vagy sárgaságát a leg-rövidebb időn belül is **hófehérre tisztítja**.

Az egészségre nem ártalmas,

mert a „Hófehér“ fogtisztítószer tisztán növény nedvekből vegyi uton van összeállítva. Egy üvegecske ára, mely 1—2 évre elegendő csak

1 korona 50 fillér.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl a feltaláló és készítő:

Nádler Lajos

2544 Arad, Andrassy-tér 20.

Főraktár: Vojtek és Weisz drogueria.

Védekezzünk a

MOLYOK

ellen.

Biztos hatásu **molypusztító** szerünket ajánljuk —.50, 1.—, 2.— koronás
eredeti dobozokban.

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

DEPILLOR

HAJVESZTŐ.

E csodahatásu szerrel minden oly helyről, a hol a hajnövekedés alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin“ szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

= NEVER. =

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Kovaszincz hegyközsége

közhírré teszi, hogy a

szüret

október hó 1-én

kezdődik.

3064 Hegyközségi előjáróság.

Nyomdánkban

egy ügyes

kiutó fiu

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Birsalma eladás.

Alant irt gazdaságnál nagyobb mennyiségű szép

birsalma és birskörte

kerül eladásra.

3041

Szíves megrendeléseket és megkereséseket pontosan elintéző

HARASZTI SÁNDOR

gerendási gazdasága intézősége Pa. Gerendás, posta Csanádapácza.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A V a.

A főpostán levele van.
3065

Olcsón eladó

egy Ganz-féle henger-szék és egy
16 lóerős Locomobil. Láthatók:
Temesvár, Gyárváros, Nyul-utca
13. Gall István. 3068

Karisnya-kötőde

Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz pa-
lota) A n. é. közönség rendelkezé-
sére áll. 2696

Eladó

egy jó forgalmu fűszer üzlet jó
korlátolt italmérés és tőzsdével
egybekötve, hozzá tartozó sarok
házzal együtt jutányos áron szabad
kézből eladó. Értekezhetni Hipp
János úrnál, Szápáryliget Arad m.
2992

Zucker Berta

prágai zeneconservatoriumi éne-
kesnő még egy pár ének- és zon-
goraórát elvállal. Lakás Forray-
utca 3. 3046

Használt

iskolakönyvek az összes intézetek
számára legjobban beszerezhetők
Ingusz I és Fla könyvkereskedésé-
ben Arad, Weitzer János-u. 201

Hivatalnoknő

ki d. u. 8-tól 8-ig szabad idővel
rendelkezik, foglalkozást keres sze-
rény díjazás mellett. 2967

Csemegeszőlő

kisebb-nagyobb mennyiségben kap-
ható Hámory gazdaságnál, Deák
Ferenc-utca 3. 2985

Makzók

és izr. imakönyvek nagy választéka.
Irodai kellékek dus készlete. A
végrehajtási novella bejelentési
nyomtatványai kaphatók: Kerpel
Izso könyvkereskedésében Aradon.
292

Szép mell

két hó alatt szerezhető a
„Pillules Orientales” által,
mely az egyetlen szer, málta
a mell fejlődését előmozdít-
hatjuk, annak erősségét hely-
reállíthatjuk és a női ke-
belnek gyönyörű telt formát
ad, anélkül, hogy az egész-
ségére kártékony lenne.
Az arsenikum mentességért
felelünk. Kiváló orvosok ál-
tal elismertve. Teljes discre-
tio. 1 doboz használati utas-
sítással 6 korona 54 fillér.
Bérménye.

J. Ratlő, gyógyszerész Páris. Raktár Bu-
dapestben: Török József gyógyszerészárában,
Király-utca, 12. 5784

Telefon 633.

FISCHER ÁRMİN

szobafestő és mázoló
Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb
kivitelig elvállal munkákat ugy
helyben, mint vidéken. 1905

DELÉN,

szövet, zefir, ruhavászon, kreton,
batiszt stb gyönyörű választékban

Hoffmann Sándor

cségnél 1881
Arad, Színház-épület.
Vidékre mintákat készséggel küldök.

Kereskedelmi akadémiát végzett,
jól érettségizett, katonai kötele-
zettségének eleget tett, jó írás-
sal bíró

fiatalember

helybeli részvénytársaságnál

mint gyakornok

alkalmazást nyerhet.

Okmányokkal felszerelt kérvé-
nyek „Gyakornok” jelisével a
kiadóhivatalba kéretnek. 3046

Nagymennyiségű

plé-pánt és maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Széles, hosszú,
görcsmentes

péklapátok

nagy mennyiségben beszerezhetők:

Aufricht Miksa

fenyő-, kemény-, szerszám- és
tűzifakereskedőnél

Aradon, Kossuth-utca sarkán.
(Ótemető előtt.) 3048

Vidéki megrendelése-
ket pontosan eszközlők

Permetező javítások elfogadtatnak

M. kir. szabadalmazott

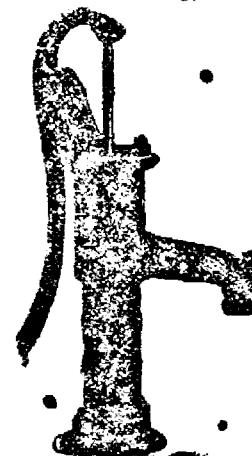
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztáltságot
azonnal továbbbittatnak, ezáltal a sziv-
attyu nem romlik és a bort nem
rontja, a gépezet jó működé-
seért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
seért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozza való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű belül

gummirozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló

olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig-Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 351

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Pályázat.

Arad szab. kir. város községi
polgári fiúiskolájához három ren-
des szaktanítói és egy rajztanári
állásnak szabályszerű választás ut-
ján való betöltése végett ezennel
pályázatot hirdetünk. A megvá-
lasztandó tanítók közül kettőnek
a nyelv- és történettudományi, egy-
nek a mennyiség- és természettu-
dományi szakcsoportból és a rajz-
tanárnak a kellő képesítéssel kell
bíniok s azonkívül az egyik
nyelvészti a felsőbb német nyelvre
való képesítést is megkívánjuk.
Ezen állásokkal a város közönsége
részéről egyenkint 1600 korona
évi fizetés, 600 korona évi lakbér
és a fizetési szabályzatunkban elő-
írt ötdéves (öt) korpótlék és az
államtól a miniszteri rendelet ér-
telmében nyerhető fizetés kiegé-
szítési állami segély van egybe-
kapcsolva, mely javadalmazások
fejében az alkalmazandók heten-
kint legalább is 20—22 tanítási
órát, — a rajztanár pedig legalább
heti 24 órát kötelesek tanítani.
Megjegyezzük, hogy a megválasz-
tandó tanítóknak az ötdéves kor-
pótlékok kiszolgáltatásánál csakis
az aradi rendes tanítói működé-
sük vétetik számításba s így a
máshol eddig eltöltött szolgálati
időnek figyelembe vételére nézve
semminemű igényt nem támasz-
thatnak

Felhivatnak tehát azon okleve-
les polgári iskolai tanítók és rajz-
tanárok, kik ezen állások egyikét
elnyerni óhajtják, hogy kereszt-
levelükkel, oklevelükkel, gyakor-
lati működésükről szóló bizonyít-
ványaikkal és illetőségüket vagy
honosságukat igazoló okmányuk-

kal felszerelt és kellő bélyeggel
ellátott kérvényüket f. évi szeptem-
ber hó 26. napjáig bezárólag
Arad szab. kir. város községi is-
kolaszékéhez címezve beküldjék.
Aradon, 1908. szeptember hó 4.

Varjasz Lajos, Bonts Aurél.
iskolaszéki elnök. Iskolaszéki jegyző.

Új lópatkolda és kovácsműhely.

Van szerencsém értesíteni a nagyér-
demű helybeli és vidéki lótarló közönsé-
get, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

lópatkoldát és kocsii

= készítő műhelyt =

létesítettem

Nádor-utca 4. sz. alatt,

Nemess Géza házában.

Készíték mindenféle győgyathó-
kat, kívánatra istállóban is vasalok, el-
vállalom a lóvasalást havonta, a legmér-
sekeltebb árak mellett, ugyazintén min-
denféle uri fogatokat a legnagyobb igény-
eknek megfelelően készítek. Midőn ezen
vállalatomhoz fogtam, kérem a nagyér-
demű közönség szíves pártfogását. 2938
Kiváló tisztelettel

Schreiber Ferenc,

okleveles és speciális lóvasaló.

Boros Béni-tér 21. szám

alatt, a Fekete Bárány

vendéglőben

használt

ablakok, rácsok, re-

dőnyök, ajtók és

ágyak

jutányos áron eladók.

Strifler József,

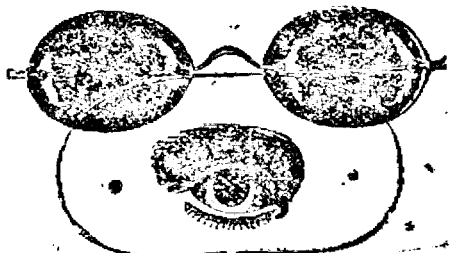
háztulajdonos. 3004

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

órás és látszerész

Arad Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két
évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon.
Raktáron tart mindennemű színházi látsé-
veket a legkülönbözőbb kiállításban, leg-
finomabb forgaték, orrcsipek és szem-
üvegek arany, ezüst, nikel és tekenő-
boka esont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
ben, bor, must és szesz részére, to-
vábbá mindenféle hőmérők, minden-
nemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsipek or-
vosi rendelet szerint azonnal ké-
szíttetnek.